

พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองในเทศบาลตำบลบ้านค้อ
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จำสืบเอกสุทัศน์ ผลบุญ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2555

พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จำสืบเอกสุทัศน์ ผลบุญ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2555

**POLITICAL NEWS ACKNOWLEDGMENT BEHAVIOR OF PEOPLE
IN BAN KHO TAMBOL MUNICIPALITY, MUEANG DISTRICT,
KHON KAEN PROVINCE**

SMG. SUTAD PHOLBOON

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2555 (2012)**

หัวข้อสารนิพนธ์	: พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาล ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	: จำลิบเอกสุทัศน์ ผลบุญ
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย คือ ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น เป็นเพศหญิง มากที่สุด ร้อยละ 52.80 เพศชาย ร้อยละ 47.20 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 22.30 มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยม มากที่สุด ร้อยละ 29.50 มีสถานภาพการสมรส มากที่สุด ร้อยละ 60.00 มีอาชีพรับจ้าง มากที่สุด ร้อยละ 39.00 และมีรายได้ 2,500-5,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 31.80

2) พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อวิทยุ ด้านสื่อนิเทศสารรายสัปดาห์ ด้านสื่อหอกระจายข่าว และด้านสื่ออินเทอร์เน็ต

3) ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อย่างไม่มีนัยสำคัญ

4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร ที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) ด้านสื่อโทรทัศน์ คือ การเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ส่วนใหญ่ประชาชนเปิดชมรายการทั่วไป 2) ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ คือ ควรจัดจุดบริการสำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ 3) ด้านสื่อนิเทศสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง คือ ควรมีสื่อนิเทศสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมืองสำหรับให้ประชาชนอ่าน 4) ด้านสื่อวิทยุ คือ ควรเพิ่มรายการเสนอข่าวสารการเมืองของสถานีวิทยุชุมชน 5) ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต คือ ควรมีจุดบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย 6) ด้านสื่อหอกระจายข่าว คือ ควรมีการอ่านข่าวการเมืองผ่านหอกระจายข่าวให้มากยิ่งขึ้น

Thematic Title : **Political News Acknowledgment Behavior of People in Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province**

Student's Name : **SMG. Sutad Pholboon**

Department : **Government**

Advisor : **Asst. Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik**

Academic Year : **B.E. 2555 (2012)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows; 1) to study personal factors of people in the area of Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province, 2) to study political news acknowledgment behavior of people in Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province, 3) to study a relationship between personal factors and political news acknowledgment behavior of people in Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province, and 4) to study suggestions on political news acknowledgment behavior of people in Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province.

The samples used in this research were 390 people living in the area of Ban Kho sub-district, Mueang district, Khon Kaen province. The tool used in this research was a questionnaire to collect a quantitative data. The data were analyzed using computer packaged program. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Chi-square test.

The results of the research were as follows:

1) Most of the samples were female accounting 52.80% and male accounting 47.20%, within 31 – 40 years old accounting 22.30%, with holding lower than higher secondary school degree accounting 29.50%, married accounting 60.00%, employees accounting 39.00%, and with having salary within 2,500 – 5,000 Baht accounting 31.80%.

2) In overall, political news acknowledgment behavior of people in Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province was at the moderate level. When considered

each aspect, 6 aspects were at the moderate level, arranging from high to low, viz. aspect of television, newspaper, radio, weekly magazines about politics, news broadcasting tower, and internet.

3) Personal factors; education, occupation, and salary had a relationship with political news acknowledgment behavior of people in Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province at a statistically significant level of .05. Meanwhile, sex, age, and marital status had no a relationship with political news acknowledgment behavior of people in Ban Kho Tambol Municipality, Mueang district, Khon Kaen province.

4) Important suggestions on political news acknowledgment behavior were as follows: 1) aspect of television; most of people watch only general TV programs, 2) aspect of newspaper; newspaper reading spots should be arranged, 3) aspect of weekly magazines about politics; political weekly magazines should be provided for people to read, 4) aspect of radio; political news program should be added in community radio station, 5) aspect of internet; it should facilitate wireless internet system spots, and 6) aspect of news broadcasting tower; political news should be read more.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แนะแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พุทธิรักษ์ ปราบนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ นางพรทิพย์ ขุนจันทร์ รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสุวรรณ และนายเอกชาติ สุขเสน ผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ขอกราบขอบพระคุณนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านค้อ ที่อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย และขอบคุณประชาชนกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลบ้านค้อ ทุกคนที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้งานวิจัยสำเร็จ และมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ได้ช่วยเหลือและติดต่อประสานงานให้ตลอดมา รวมถึงบุคลากรห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้า

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ได้อบรม สั่งสอน เลี้ยงดู สนับสนุน ให้การศึกษาผู้วิจัยตั้งแต่วัยเยาว์ และขอขอบคุณ ภรรยา บุตร เพื่อนๆ พี่ๆ ร่วมรุ่นที่ทำให้กำลังใจและขอขอบพระคุณอีกหลาย ๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ แต่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ส่งเสริมให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี หากมีข้อผิดพลาดและบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงต่อไป

จำลิมเอกสุทัศน์ ผลบุญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	21
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	34
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	51
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	53

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	54
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
	3.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	55
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
	3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	58
	3.5 การวัดค่าตัวแปร	60
	3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
	3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	63
	3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
	4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	65
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
	ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	69
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	76
	ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	83

บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	84
	5.1 สรุปผลการวิจัย	85
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย	91
	5.3 ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม		103
ภาคผนวก		107
	ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	108
	ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	116
	ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	118
	ภาคผนวก ง แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	122
	ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	130
	ภาคผนวก ฉ คำสัมประสิทธิ์แอลฟา	132
ประวัติผู้วิจัย		135

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ 56
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ 66
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอายุ 66
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา 67
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามสถานภาพการสมรส 67
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอาชีพ 68
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามรายได้ 68
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับ พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน 69
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับ พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์ 70
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับ พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ 71
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับ พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง 72
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับ พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุ 73
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับ พฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต 74

ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อกระจายข่าว	75
ตารางที่ 4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	76
ตารางที่ 4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	77
ตารางที่ 4.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	78
ตารางที่ 4.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	79
ตารางที่ 4.18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	80
ตารางที่ 4.19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	81
ตารางที่ 4.20	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม	82
ตารางที่ 4.21	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์	83
ตารางที่ 4.22	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อหนังสือพิมพ์	83
ตารางที่ 4.23	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง	84

ตารางที่ 4.24	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุ	85
ตารางที่ 4.25	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต	85
ตารางที่ 4.26	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อกระจายข่าว	86

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 2.1	โครงสร้างการบริหารเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	52
แผนภาพที่ 2.2	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ส่งผลให้ระบบสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนมีการเปลี่ยนแปลง โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องมีปัจจัยสำคัญที่จะช่วยชี้นำให้ระบบสังคม วัฒนธรรม ของประชาชน พัฒนาไปในทางที่ดี ปัจจัยนั้นก็คือ สื่อมวลชน และด้วยคุณสมบัติของ สื่อมวลชนที่สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนจำนวนมากทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะ ทุกอาชีพ และทุกพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้สื่อมวลชนมีพลังสำคัญในการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาสังคม รัฐ และสถาบันต่าง ๆ พยายามที่จะใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตร อุตสาหกรรม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย และการศึกษา

ในปัจจุบันสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการติดตามข่าวสารบ้านเมืองในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล เนื่องจากงบประมาณที่รัฐบาลนำไปใช้ในการบริหารประเทศ หรือดำเนิน โครงการต่าง ๆ นั้น ส่วนแต่มาจากภาษีประชาชน และมีมูลค่ามหาศาล มีผลการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงสนใจติดตามข่าวการเมืองมากขึ้น เพื่อติดตามการใช้จ่ายเงินและการดำเนินงานของรัฐบาลว่าประสิทธิภาพหรือไม่ พบการทุจริต คอร์รัปชั่น มากน้อยเพียงไร การติดตามข่าวการเมืองของประชาชน จึงทำให้ประชาชนทราบความเป็นไปของประสิทธิภาพการบริหารงานของรัฐบาลแต่ละชุด จากการรายงานข่าวสารขององค์กรข่าวต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลให้ผู้ติดตามข่าวสารนั้นทราบข้อเท็จจริง จนเกิดทัศนคติต่อรัฐบาลแต่ละชุด ทั้งในด้านที่ดีและไม่ดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสื่อประเภทต่างๆ ที่ประชาชนใช้รับรู้ข่าวสารด้านการเมืองไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต การบอกเล่าจากเพื่อนหรือคนรู้จัก อื่นๆ จึงมีผลต่อประชาชนทางด้านความคิด การตัดสินใจ และความเข้าใจด้านการเมือง โดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา พฤติกรรมที่ประชาชนใช้ในการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.3.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.3.3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.3.4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.3.5 รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมือง

1. สื่อโทรทัศน์
2. สื่อหนังสือพิมพ์
3. สื่อวิทยุ
4. สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง
5. สื่ออินเทอร์เน็ต
6. สื่อหอกระจายข่าว

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยอยู่ในเทศบาลตำบล บ้านคือ อ.เมือง จ.ขอนแก่น ทั้งหมด 20 หมู่บ้าน จำนวน 14,833 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ เทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5.2 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบล บ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5.3 ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร การเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.5.4 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองของประชาชนในเทศบาล ตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.6. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกทางการเมืองโดยการกระทำ ความรู้สึก ทักษะคิด รวมถึงตลอดถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพูดคุยเรื่องการเมือง แสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

การรับรู้ หมายถึง การรับทราบต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ ช่องทางการรับรู้เพื่อเก็บ รวบรวมไว้ในสมอง ซึ่งการรับรู้ของบุคคลแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับการศึกษาหรือการแปล ความหมาย แล้วเก็บรวบรวมสิ่งต่าง ๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมเป็นเครื่องช่วย

พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกทางการเมือง โดยการ รับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การติดตาม ความเคลื่อนไหวเหตุการณ์บ้านเมืองจากสื่อต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้ง พรรคการเมือง ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ความเคลื่อนไหวของนักการเมือง นโยบาย กิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาลและฝ่ายค้าน เป็นต้น เพื่อเกิดความรู้สึกทางการเมือง ตลอดจนการแสดงออกทางพฤติกรรมทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การแปลความหมาย หรือการตีความหมายข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ซึ่งต้องใช้บริบททางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของ

ไทย สังคม วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการแปลความหมายของข่าวสารทางการเมืองด้วย ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการทราบข้อมูลแลความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ภายใต้ระบบและสังคมทางการเมืองการปกครอง

การเมือง หมายถึง กระบวนการและวิธีการ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของกลุ่มคน ซึ่งคำนี้มักจะถูกนำไปประยุกต์ใช้กับรัฐบาล แต่กิจกรรมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปในทุกกลุ่มคนที่มีปฏิสัมพันธ์กัน เช่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง ชุมชนชนบท รวมไปถึงบริษัท แวดวงวิชาการ และในวงการศาสนา

การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การสื่อสารเพื่อให้สมาชิกในระบบการเมือง เกิดความรู้ความเข้าใจในทางการเมือง ถ่ายทอดข่าวสารหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เป็นการสื่อสารระหว่างสถาบันทางการเมืองไปสู่ประชาชน โดยมีสื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารเพื่อการสาธารณะ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการสื่อสาร ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบการเมือง

ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง หนทางที่นำข่าวสารทางการเมืองถ่ายทอดระหว่างสถาบันทางการเมืองไปสู่ประชาชน โดยมีสื่อเป็นตัวกลาง ซึ่งในสารนิพนธ์ฉบับนี้กำหนดสื่อกลางหรือช่องทางการสื่อสารทางการเมืองไว้ 6 ช่องทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายสัปดาห์ สื่อวิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อหอกระจายข่าว ดังนี้

1. **สื่อโทรทัศน์** หมายถึง รายการที่เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง ที่นำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งผลิตโดยภาครัฐและภาคเอกชน
2. **สื่อหนังสือพิมพ์** หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวสารทางการเมือง ที่ผลิตโดยภาครัฐและภาคเอกชน
3. **สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง** หมายถึง นิตยสารที่เสนอข่าวเกี่ยวกับการเมืองเป็นนิตยสารรายสัปดาห์ เช่น มติชนสุดสัปดาห์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ เนชั่นสุดสัปดาห์ เป็นต้น
4. **สื่อวิทยุ** หมายถึง รายการข่าวสารการเมืองที่นำเสนอทางสถานีวิทยุกระจายเสียง ซึ่งทำการผลิตโดยรัฐบาลและเอกชน
5. **สื่ออินเทอร์เน็ต** หมายถึง การเข้าใช้เว็บไซต์ทุกประเภทที่ผลิตโดยรัฐบาลและเอกชน การนำเสนอข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น หนังสือพิมพ์ออนไลน์ นิตยสารออนไลน์ รายการโทรทัศน์ออนไลน์ สถานีวิทยุออนไลน์ ภาพข่าวการเมืองออนไลน์ โดยการสืบค้นผ่านจอมอนิเตอร์ของเครื่องคอมพิวเตอร์

6. สื่อกระจายข่าว หมายถึง การประกาศข่าวสารทางการเมืองผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อกลางที่ทำหน้าที่ในการกระจายสาร ข่าวสาร เนื้อหาสาระทุกประเภทที่ต้องการให้มวลชนจำนวนมากได้รับรู้อย่างรวดเร็วในเวลาที่ไม่ใกล้เคียงกันหรือเวลาเดียวกัน ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ความรู้ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง ระดับความรู้ของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยถือว่าเป็นความรู้ที่ได้รับจากการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในด้านการรู้จักบุคคลชั้นนำ องค์กรและสถาบันการเมืองที่สำคัญ ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของประเทศโดยผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข่าวการเมือง หมายถึง การรายงานข่าวเกี่ยวกับกิจกรรม ความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รวมทั้งรายงานกิจกรรมความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่าง ๆ ให้ประชาชนเจ้าของประเทศได้รับทราบ ซึ่งมีขอบข่ายของข่าว ได้แก่

1. ข่าวการเลือกตั้ง ได้แก่ ข่าวการจัดตั้งพรรคการเมือง การเตรียมตัวคัดเลือกผู้สมัครซึ่งเป็นตัวแทนพรรค การรณรงค์หาเสียง เหตุการณ์ระหว่างหาเสียง การลงคะแนนเสียง ผลการเลือกตั้ง
2. ข่าวการจัดตั้งรัฐบาล ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้มาดำรงตำแหน่งต่างๆ ในคณะรัฐบาล
3. ข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาล
4. ข่าวการประชุมรัฐสภา ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนโยบายต่างๆ การยื่นกระทู้ถามผู้แทนราษฎร การเคลื่อนไหวของสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น
5. ข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังต่าง ๆ ในสังคมที่มีต่อสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองของประเทศ เช่น กลุ่มม็อบต่าง ๆ กลุ่มเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น
6. ข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล
7. ข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 6 ช่วงอายุ คือ 1) อายุไม่เกิน 20 ปี 2) อายุ 21-30 ปี 3) อายุ 31-40 ปี 4) อายุ 41-50 ปี 5) อายุ 51-60 ปี 6) อายุ 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 7 ระดับ คือ 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย 4) ปวช. 5) ปวส. 6) ระดับปริญญาตรี 7) สูงกว่าปริญญาตรี

สถานภาพ หมายถึง สถานภาพสมรสของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) โสด 2) สมรส 3) หย่า 4) หม้าย

อาชีพ หมายถึง อาชีพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำหรับสารนิพนธ์นี้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) ค้าขาย 2) รับจ้าง 3) รับราชการ 4) เกษตรกรรม 5) นักเรียน/นักศึกษา

รายได้ หมายถึง รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้ 1) ต่ำกว่า 2,500 บาท 2) 2,500–5,000 บาท 3) 5,001–10,000 บาท 4) 10,001-15,000 บาท 5) 15,001–20,000 บาท และ 6) 20,001 บาทขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และประเด็นต่างๆ สนับสนุนการทำวิจัยดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ทำการวิจัย
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

จากการค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองพบว่า มีนักวิชาการและผู้ศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ไว้ดังนี้

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรม

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของพฤติกรรม ไว้หลายความหมาย ดังนี้

จักรพันธ์ วัฒนบูรณาวาทย ได้กล่าวว่า พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกทางการเมือง ซึ่งการแสดงออกจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ทางการเมือง หรือความสำนึกทางการเมืองของคนในชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมทางการเมืองและความสนใจของคนในชาติ

วัลลภ วิบูลย์กุล ให้ความหมายของพฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง ทศนคติทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีพื้นฐานมาจากการกล่อมเกลาทางสังคม ซึ่งทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง¹

¹วัลลภ วิบูลย์กุล, “การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2544, หน้า 13.

ลักษณะ สิริวัฒน์ ให้ความหมายของพฤติกรรมว่าเป็น การกระทำซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่งอาจสังเกตเห็นได้โดยตรงและทางอ้อม บางลักษณะอาจสังเกตได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วยหรือต้องใช้เครื่องมือช่วย

พฤติกรรมในมนุษย์ หมายถึง อาการกระทำหรือกิริยาที่แสดงออกมาทางร่างกายกล้ามเนื้อสมองในทางอารมณ์ ความคิด และความรู้สึก พฤติกรรมเป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นมาเร้าในเวลาใดจะมีการตอบสนองเมื่อนั้น²

สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง อาการกระทำหรือกิริยาที่แสดงออกมาทางร่างกายกล้ามเนื้อสมองในทางอารมณ์ ความคิด และความรู้สึก ที่เป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นในเวลาใดจะมีการตอบสนองเมื่อนั้น ดังนั้น พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกทางการเมืองโดยการกระทำ ความรู้สึก ทักษะคติ รวมตลอดถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพูดคุยเรื่องการเมือง แสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

2.1.2 ประเภทของพฤติกรรม

ประเภทของพฤติกรรม คือการแบ่งพฤติกรรมออกเป็นลักษณะต่าง ๆ โดยนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยให้เหตุผลประกอบ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

ลักษณะ สิริวัฒน์ กล่าวว่าพฤติกรรมแบ่งได้หลายลักษณะดังนี้คือ

1. พฤติกรรมภายนอก หรือพฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกที่บุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมรู้ สำหรับพฤติกรรมภายนอกนี้บุคคลอื่นต้องอาศัยการสังเกต ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรง หรือเครื่องมือช่วยในการสังเกตเพื่อได้ข้อมูล

1.1 พฤติกรรมของโมลาร์ ได้แก่ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตได้โดยใช้ตาสังเกตเพียงอย่างเดียวก็รับรู้ได้อย่างมีความหมายต่อกระบวนการคิดมากกว่าประสาทสัมผัสอื่น เพราะตาสามารถส่งผลยังประสาทสัมผัสอื่น ๆ ได้ ทั้หู จมูก เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมโมเลกุล ได้แก่ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นต้องใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการสังเกตจึงจะเป็นได้และทำให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ เช่นการเต้นของหัวใจ กลิ่นสมอง ความดันของโลหิต เป็นต้น

²ลักษณะ สิริวัฒน์, จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2544), หน้า 17.

2. พฤติกรรมภายใน หรือพฤติกรรมปกปิด หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลอื่นไม่สามารถมองเห็นได้หรืออาจสังเกตเห็นได้ยาก เพราะเป็นการกระทำของอวัยวะที่อยู่ภายในร่างกาย เช่น ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น

พฤติกรรมสามารถแบ่งตามลักษณะที่เกิดได้ 2 ลักษณะคือพฤติกรรมที่เกิดเองตามธรรมชาติ และพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

1. พฤติกรรมที่เกิดเองตามธรรมชาติ หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นเองตั้งแต่เกิดโดยไม่ได้รับการฝึกหรือสั่งสอน เช่น การร้องไห้ การหัวเราะ การดูด การกลืน หรือการไขว่คว้า เป็นต้น อันเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

2. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นจากการฝึกหรือได้รับการเรียนรู้ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน การชักจูงหลอกลวง การเล่นเกมดนตรี กีฬา เป็นต้น สำหรับพฤติกรรมชนิดนี้จะเกิดเมื่อมนุษย์เริ่มเลียนแบบ รับรู้และเรียนรู้ได้

สรุปได้ว่า พฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมชนิดใด มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก เพราะสามารถทำให้มนุษย์ได้รับสิ่งที่ต้องการ ทำให้มนุษย์เกิดความพอใจและสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และในทางตรงกันข้ามพฤติกรรมของมนุษย์ก็สามารถทำให้เขาประสบความสุขหรือไม่สมหวังดังที่ปรารถนาได้เช่นเดียวกัน

2.1.3 ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม

การแสดงออกของมนุษย์นั้น ไม่ได้เกิดขึ้นเองแต่เกิดจากสิ่งกระตุ้นให้เกิดการกระทำที่เรียกว่าพฤติกรรม สิ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมมีหลายประเภทซึ่งจะต้องมีการศึกษาเพื่อให้ทราบและเข้าใจสาเหตุ หรือเพื่อทำนายและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้ชัดเจนขึ้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ว่าก่อให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้นอย่างไร และปัจจัยอะไรมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไร จะสามารถนำความรู้ที่ได้มาอธิบายสาเหตุเพื่อการนำไปสู่การปรับพฤติกรรมมนุษย์ได้อย่างไร

ลักษณะ สตรีวัฒน์ กล่าวว่ ปัจจัยสำคัญที่กำหนดพฤติกรรม ได้แก่

1. การรับรู้ (Perception)
2. การเรียนรู้ (Learning)
3. สติปัญญาและความคิด (Intelligence and Thought)
4. ความเชื่อและค่านิยม (Belief and Value)
5. เจตคติ (Attitude)

³ลักษณะ สตรีวัฒน์, จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน, อ่างแล้ว, หน้า 8.

6. อารมณ์ (Emotion)

7. แรงจูงใจ (Motivation)⁴

สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่กำหนดพฤติกรรม คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมในการรับรู้ อันเป็นพื้นฐานของความเข้าใจ การเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การเลียนแบบหรือเห็นตัวอย่าง ที่ส่งผลให้บุคคลแสดงออกทางพฤติกรรม ทั้งความคิด การกระทำที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ได้แก่ 1) การรับรู้ 2) การเรียนรู้ 3) สติปัญญาและความคิด 4) ความเชื่อและค่านิยม 5) เจตคติ 6) อารมณ์ และ 7) แรงจูงใจ

2.1.4 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร

พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางการเมือง อีกด้านหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด และความต้องการ เมื่อได้รับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งอาจมีการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบหรือไม่ก็ได้ โดยมีนักวิชาการได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารไว้ ดังนี้

ยูพา สุภากุล ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการผู้รับสารจะมีลักษณะเป็นผู้ถูกกระทำ เริ่มตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เรียกว่า ทฤษฎี เข็มฉีดยา (Hypodermic Needle Theory) หรือ ทฤษฎีกระสุนปืน (Bullet Theory) ได้กล่าวว่า การสื่อสารมีพลังที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อทัศนคติ และพฤติกรรมของคนได้ หากให้ข่าวสารในแนวที่ต้องการอย่างไร ผู้รับสารก็จะเป็นอย่างนั้น ลักษณะความแตกต่างของผู้รับสารตามปัจจัยของการสื่อสารอัน ได้แก่

1. ทักษะในการสื่อสาร หมายถึง ความชำนาญ ความถนัด ความสามารถในการสื่อสาร ทั้งการเข้ารหัส ถอดรหัสในการเขียน การพูด การถอดรหัสที่ดีเป็นลักษณะจำเป็นของผู้รับสาร

2. ทัศนคติ หมายถึง การที่ผู้รับสารมีทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนทำการสื่อสารและในระหว่างการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ ซึ่งมีมากหรือน้อยในแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไป

3. ความรู้ตามวุฒิการศึกษาเป็นเพียงส่วนหนึ่งแต่สำคัญ ผู้ส่งสารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในความรู้ของผู้รับสารอาทิ ถ้าผู้รับสารมีความรู้ในเรื่องนั้นแล้ว ก็จะสนใจสารที่จะส่งมานั้นว่ามีอะไรใหม่ แปลกกว่าที่เขาเคยรู้หรือไม่ จึงต้องคำนึงถึงสารนั้นว่าน่าสนใจและใหม่ประกอบด้วย จึงจะได้ผล

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 47.

4. ระบบสังคม แบ่งตามบทบาทหน้าที่และตำแหน่งงานของแต่ละคนในสังคมหลายระดับ เช่น สังคมระดับสูง สังคมระดับองค์กร หรือสถาบันสังคม ความสัมพันธ์ทางการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารจะมีความแตกต่างกันด้วย

5. วัฒนธรรม แสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นตัวกำหนดระบบวิธีการดำเนินชีวิตของหมู่คณะในสังคมที่มีความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมและเป็นตัวชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างสังคมนั้นกับสังคมอื่นด้วยไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมในการพูด การเข้าหาผู้ใหญ่ ศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิง เป็นต้น⁵

ปรมะ สตะเวทิน ได้กล่าวถึง พฤติกรรมของมวลชนผู้รับสารที่มีต่อสื่อมวลชนดังนี้

การใช้เวลาและการทำให้เกิดความพอใจ เป็นการใช้นิเวศของสื่อมวลชนเพื่อทำให้เกิดความพอใจ หรือเพื่อทำความต้องการให้สมบูรณ์ พฤติกรรมของมวลชนถูกอธิบายได้โดยความต้องการ และความสนใจของบุคคล ตามแนวคิดของ แคทซ์ และคณะ (Katz et.al.1974) ได้อธิบายถึงการใช้และการทำให้เกิดความพอใจ ต่อสื่อมวลชนนั้น ๆ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านสังคมและจิตวิทยา
2. ความต้องการซึ่งทำให้เกิด
3. ความคาดหวัง
4. สื่อมวลชน หรือแหล่งสารอื่น ๆ
5. รูปแบบต่าง ๆ ของการใช้สื่อมวลชน (หรือการทำกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิด)
6. การทำให้เกิดความพอใจตามที่ต้องการ และ
7. ผลอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลที่ไม่ได้ตั้งใจ⁶

การรับรู้ได้มีนักจิตวิทยา และนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายดังนี้

วัลลภ วิบูลย์กุล กล่าวว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการสำคัญ ที่ทำให้คนเรารู้จักสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งการรับรู้ของบุคคลแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับการศึกษาหรือการแปลความหมาย

⁵ยุพา สุภากุล, การสื่อสารมวลชน, (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรินติ้ง เฮ้าส์, 2541), หน้า 80-86.

⁶ปรมะ สตะเวทิน, การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2541), หน้า 112-122.

แล้วเก็บรวบรวมสิ่งต่าง ๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมเป็นเครื่องช่วย⁷

รัจรี นพเกตุ กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการตระหนักรู้เหตุการณ์ หรือคุณสมบัติ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ด้วยอวัยวะรับความรู้สึก ทั้งนี้ โดยมีการเรียนรู้ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯ ลฯ ที่ได้สะสมอยู่ในตัวบุคคลผู้นั้นตั้งแต่เกิดเข้ามามีอิทธิพลร่วมอยู่ด้วย ซึ่งผู้รับรู้จะต้องมีประสบการณ์หรือความรู้เดิมในอดีตจึงจะเกิดความเข้าใจ เกิดการรับรู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร ละมีความหมายอย่างไร⁸

สุณีย์ ชีรดากร กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลความรู้สึกเข้าไปในสมอง บุคคลจะรับรู้และแปลความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามลักษณะของข้อมูลที่มากกระทบอวัยวะสัมผัส แล้วจัดระเบียบไว้ในสมอง การรับรู้ของบุคคลแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับการศึกษาข้อมูลและผลของการรับรู้ เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะบุคคลใช้เครื่องมือในการตัดสินใจสิ่งแวดล้อม เมื่อต้องรับรู้สิ่งนั้น ๆ⁹

Hilgard and Bower กล่าวว่า การรับรู้เป็นการทำงานของอินทรีย์ขั้นแรกสุดของการติดต่อกับโลกภายนอก โดยผ่านประสาทสัมผัสทาง หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ช่วยทำให้อินทรีย์เรียนรู้ในบรรดาสิ่งเร้าทั้งปวง¹⁰

Wilson กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลความรู้สึกเข้าไปในสมอง บุคคลจะรับรู้และแปลความหมายของสิ่งที่รับรู้ ตามลักษณะของข้อมูลที่มากกระทบอวัยวะสัมผัสแล้วจัดระเบียบไว้ในสมอง การรับรู้ของบุคคลแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับการศึกษาข้อมูล ผลการรับรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะบุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจสิ่งแวดล้อม เมื่อจะต้องรับรู้สิ่งนั้น ๆ¹¹

สรุปได้ว่า การรับรู้ เป็นการรับทราบต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ ช่องทางการรับรู้เพื่อเก็บรวบรวมไว้ในสมอง ซึ่งการรับรู้ของบุคคลแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับการศึกษาหรือการแปล

⁷ วัลลภ วิบูลย์กุล, การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544), หน้า 12.

⁸รัจรี นพเกตุ, อ้างในวัลลภ วิบูลย์กุล, การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544) หน้า 11.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 24.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

ความหมาย แล้วเก็บรวบรวมสิ่งต่าง ๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมเป็นเครื่องช่วย

2.1.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

จำเนียร ช่างโชติ กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ดังนี้¹²

1. คุณสมบัติของผู้รู้ มีผลทำให้การรับรู้ของคนเราแตกต่างกันไปที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการ หรือ แรงขับ ทักษะคติ บุคลิกภาพ และการปรับตัวส่วนบุคคล
2. ความใส่ใจและการรับรู้ ปกติคนเราจะไม่รับรู้หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งหมด จุลรวมของการรับรู้ต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คือ ความใส่ใจหรือความตั้งใจ ซึ่งเราจะเลือกเฉพาะที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของเรา
3. การเตรียมพร้อมที่จะรับรู้ เมื่อบุคคลอยู่ในสภาพการเตรียมความพร้อมจะช่วยให้บุคคลสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าในสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ และเตรียมพร้อมในการเตรียมตัวเองอย่างเต็มที่ ต่อการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกมาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในสถานการณ์นั้น ๆ
4. ความต้องการและแรงจูงใจ คนเรามักจะเลือกให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ หรือความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งที่ไม่ได้รับการตอบสนอง
5. ความต้องการและคุณค่า สิ่งที่คนเรารับรู้นั้นอาจถูกกำหนดขึ้นมาจากความต้องการ และคุณค่าส่วนตัว เพื่อตีความหมายของสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะรับรู้
6. บุคลิกภาพของบุคคลมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ลักษณะของบุคลิกภาพที่ไม่เหมือนกัน ย่อมรับรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางสังคม และการรับรู้สิ่งเร้าที่ปรากฏไม่ชัดเจนแตกต่างกันเสมอ
7. ประสบการณ์เดิม ประการณเดิมหรือพื้นฐานความรู้เดิมในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ย่อมมีผลต่อการตีความของสิ่งเร้ารับรู้

2.1.6 การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

อัลมอนต์ และเวอร์บา กล่าวว่า ความรู้สี่ก็มีความสามารถทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำเป็นสำหรับการดำเนินการปกครองแบบประชาธิปไตย และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับข้อมูลข่าวสารที่เที่ยงตรงเกี่ยวกับประเด็นปัญหา และกระบวนการทางการเมือง

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

รวมทั้งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์ ทำให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดความรู้ทางการเมือง ความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองตลอดจนพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไประบบการเมืองของไทย ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดแบบประชาธิปไตยนั้น บทบาทและหน้าที่หลักของประชาชน ได้แก่ การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยพลเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองพอสมควร¹³

วัลลภ วิบูลย์กุล กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารแล้วเกิดเป็นความรู้ ความรู้สึกทางการเมืองตลอดจนแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ตามระดับการรับรู้ข่าวสาร¹⁴

เสรี ชัยภักดิ์ กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง คือ ความสนใจติดตามเอาใจใส่เหตุการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้น ช่วยให้ทราบและเกิดความเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ความเคลื่อนไหวของนักการเมือง พรรคการเมือง นโยบาย กิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล เป็นต้น ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน¹⁵

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร หมายถึง การแสดงออกทางการเมือง โดยการรับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การติดตาม ความเคลื่อนไหวเหตุการณ์บ้านเมืองจากสื่อต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้ง พรรคการเมือง ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ความเคลื่อนไหวของนักการเมือง นโยบาย กิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาลและฝ่ายค้าน เป็นต้น เพื่อเกิดความรู้สึกทางการเมือง ตลอดจนการแสดงออกทางพฤติกรรมทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล

2.1.7 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร (Information Exposure) แซมแมล เบคเกอร์ ได้ให้ความหมายโดยการจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ดังนี้

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 13.

1. การแสวงหาข้อมูล (Information Search) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อมีความต้องการให้มีความคุ้นเคยหรือคล้ายคลึงกันกับบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป

2. การรับทราบข้อมูล (Information Receptivity) กล่าวคือ บุคคลต้องการรับทราบข้อมูลที่ตนเองอยากรู้และสนใจเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น เปิดดูโทรทัศน์ เฉพาะรายการที่ตนเองสนใจหรือรายการที่ผู้อื่นชี้แนะ อ่านหนังสือพิมพ์เพื่อช่วยให้มีข้อมูลในการตัดสินใจผู้สมัครผู้แทนราษฎร เป็นต้น นอกจากนั้นถ้ามีข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตนเอง ก็จะให้ความสนใจใฝ่อ่านดู หรือฟังเป็นพิเศษ

3. การรับทราบประสบการณ์ (Experience Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น เพื่อการพักผ่อน เพื่อจะได้ไม่ต้องคิดถึงสิ่งอื่น ๆ จะต้องมีบางสิ่งบางอย่างมาทำแทนที่ โดยการอ่านหนังสือพิมพ์ ชมโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุ เป็นต้น โดยนัยนี้คือการเปิดรับข่าวสารโดยไม่ได้ต้องการข้อมูลใด ๆ แต่จะกลายมาเป็นประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้นของบุคคลผู้นั้นเอง¹⁶

ในการพิจารณาถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนควรได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองเสียก่อน โดยเกเบรียล อัลมอนต์ และซิดนีย์ เวอร์บา (Almond and Verba) เห็นว่า ข่าวสารทางการเมืองคือ ความรู้เกี่ยวกับการเมือง 4 ประการคือ

1. ความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองทั้งหมด (System as General Object) ทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์ ความเป็นมาและสภาพทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนองค์การหรือสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ที่มีอยู่ในระบบ

2. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนำเข้า (Input Objects) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการผ่านของข้อเรียกร้องและการสนับสนุนซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมืองเช่นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง ระบบสื่อมวลชน ระบบราชการ เป็นต้น

3. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนำออก (Output Objects) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหรือสถาบันทางการเมืองของระบบที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจตกลงในและนโยบายต่าง ๆ ในระบบการเมืองนั้น ๆ เช่น รัฐสภา ระบบราชการ ศาล เป็นต้น

¹⁶ วราวุธ เด่นแพทย์ชรากร, “พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2545, หน้า 17.

4. ความรู้เกี่ยวกับอัตภาพส่วนบุคคล (Self as Objects) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับตนเองในฐานะและบทบาทที่บุคคลควรมีต่อระบบการเมือง ซึ่งเป็นการประเมินคุณค่าต่อตนเองของบุคคลในทางการเมือง

ในทางสื่อสารมวลชน การพิจารณาถึงพฤติกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior) สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบสำหรับการใช้ในการวิจัยคือ

1. การเปิดรับสื่อ (Media Exposure)
2. กระบวนการสื่อสาร (Communication Processes)
3. ความพึงพอใจที่ได้รับจากการกระตุ้น (Motivational Gratification)
4. ความน่าเชื่อถือและความพอใจจากสื่อ (Media Credibility and Preferences)

ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนเป็นพฤติกรรมการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ตั้งอยู่ในกลุ่มการเปิดรับสื่อ โดยสามารถทำการระบุเจาะจงเนื้อหาประเภทของข่าวสารที่ต้องการทำการศึกษาลงไป¹⁷

พีระ จิระโสภณ ให้ความหมายของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองว่า เป็นการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลข่าวสาร แล้วเกิดเป็นความรู้ ความรู้สึกทางการเมืองเลือกสรรเปรียบเสมือนเครื่องกรอง ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เราซึ่งประกอบด้วย การกลั่นกรอง 3 ชั้นดังนี้

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ หมายถึง การที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใด โดยบุคคลมักจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึคนึกคิดเดิมของตนเอง ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารใหม่ที่ไม่ลงรอยหรือสอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมแล้ว จะเกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจ

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใด ผู้รับสารแต่ละคนอาจตีความหมายข่าวสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ตรงกัน ความหมายของข่าวสารที่ส่งไปถึงจึงอยู่ที่ผู้รับที่จะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความ ความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ตามประสบการณ์ ตามความเชื่อ ตามความต้องการ ตามความคาดหวัง ตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกายหรือสภาวะอารมณ์ขณะนั้น

¹⁷วิระพล วงษ์ประเสริฐ, อ่างในจินาภา ไคร้มา, “พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, หน้า 15.

3. กระบวนการเลือกจดจำ เปรียบเสมือนเครื่องกรองชั้นสุดท้าย ที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร คือบุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเองและมักจะลืมนในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วย¹⁸

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง คือ การรับทราบข้อมูลข่าวสาร โดยการเลือกรับผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม ให้ความสนใจ และมีความสามารถที่จะเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ได้ อาจเป็นข้อมูลเบื้องต้น หรือเบื้องต้นก็ได้ โดยผลตอบรับที่สะท้อนกลับมาจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการแสดงออกทั้งการคิด การพูด การกระทำ ก็ได้ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีอำนาจปกครองได้รับทราบความพึงพอใจ และความต้องการของประชาชน

2.1.8 ความหมายของการเมือง

Pennock and Smith กล่าวว่า การเมือง หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจ สถาบัน และองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดครอบคลุมสังคมนั้น ในการสถาปนา และทำนุรักษาคำเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคม¹⁹

David Easton กล่าวว่า การเมือง เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ ให้กับสังคมอย่างชอบธรรม²⁰

Harold D. Lasswell กล่าวว่า การเมือง เป็นเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลและผู้มีอิทธิพล และการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับว่า ใคร ทำอะไร เมื่อไร และอย่างไร Politics is, who gets What, When and How²¹

ชัยอนันต์ สมุทวณิช กล่าวว่า การเมืองเป็นเรื่องของการแข่งขันกันเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งปันคุณค่าที่ให้ประโยชน์แก่ฝ่ายตนมากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ หรือ The competition for the authority to determine the authoritative allocation of values to society โดยนัยเช่นนี้ การเมือง

¹⁸พีระ จิระโสภณ, อ้างในจินภา ไกร้ม้า, “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, หน้า 32.

¹⁹ Pennock, Roland J., and Smith, David G. 1964. **Political Science**. New York: McMill.

²⁰ Eulau, Heinz. 1963. **The Behavioral Persuasion in Politics**. New York: Random House.

²¹ Harold D. Lasswell, อ้างใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2517. **ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี 2511-2516**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์.

จึงมีสองระดับ ระดับแรก การเมืองอยู่ภายใต้การแข่งขัน ชัดแย้งของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองที่ทุก ๆ ฝ่ายยอมรับได้ ในขณะที่การเมืองในความหมายอย่างแรกดังที่สถานะของนักคิดกลุ่มพหุนิยมที่ได้กล่าวไปแล้ว จะยอมรับในจุดเน้นว่ารัฐ เป็นการรวมกันหรือประกอบกันของกลุ่มหลากหลายในสังคม และรัฐมิได้เป็นเครื่องมือทางการบริหาร โดยที่มิได้เป็นตัวกระทำทางการเมือง (actors) ที่จะชี้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ แต่รัฐเป็นเพียงรัฐบาล (State as government) ที่ทำหน้าที่เพียงเอื้ออำนวยความสะดวกในการแข่งขันกันของกลุ่มหลากหลายเท่านั้น²²

ณรงค์ สินสวัสดิ์ กล่าวว่า การเมืองเป็นการต่อสู้ช่วงชิง การรักษาไว้และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่อำนาจทางการเมืองหมายถึง อำนาจในการที่จะวางนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ อำนาจที่จะใช้ข้าราชการ งบประมาณหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power Approach) ดังที่ได้ยกตัวอย่างไปนี้ เป็นแนวทางการศึกษาหนึ่งที่ได้รับความนิยมชมชอบในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไป ที่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องหรือมีบริบทเกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อการปกครองประชาชน ก็มักให้คำนิยามของการเมืองว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงการใช้อำนาจของรัฐาธิปไตย ต่อผู้อยู่ใต้อำนาจซึ่งก็คือประชาชนนั่นเอง โดยคำนิยามเช่นนี้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ออกมาจากสถาบันทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้ มาจากรัฐบาลในรูปของนโยบายสาธารณะ (Public Policies) โครงการพัฒนา (Development program) และงานต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นหรือดำเนินไปโดยภาคราชการ รวมไปถึงการตัดสินใจหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลกับรัฐ จึงล้วนแต่เป็นเรื่องที่การเมืองส่งผลกระทบต่อนักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยบริบทดังกล่าวการศึกษาเรื่องการเมืองและการปกครองของประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ถูกบรรจุอยู่ในแทบทุกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาให้นักศึกษาได้ร่ำเรียน ทำความรู้จักความเข้าใจในฐานะที่อย่างน้อยก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคม และเป็นความรู้หนึ่งที่ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสมควรส่งเสริมให้แก่พลเมืองของรัฐ เพื่อประโยชน์เป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย²³

²² ชัยอนันต์ สมุทวณิช, รัฐ, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 34.

²³ ณรงค์ สินสวัสดิ์, การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์ 2539), หน้า 28.

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง พบว่า การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ ซึ่งอำนาจทางการเมือง หมายถึง อำนาจในการบริหารประเทศ อำนาจในการวางนโยบาย อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ อำนาจที่จะใช้ข้าราชการงบประมาณหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงทำให้การเมืองมีการแข่งขันกันเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งปันคุณค่าที่ให้ประโยชน์แก่ฝ่ายตนมากที่สุด

สรุปได้ว่า การเมือง หมายถึง กระบวนการและวิธีการ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของกลุ่มคน ซึ่งคำนี้มักจะถูกนำไปประยุกต์ใช้กับรัฐบาล แต่กิจกรรมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปในทุกกลุ่มคนที่มีปฏิสัมพันธ์กัน เช่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง ชุมชนชนบท รวมไปถึง บริษัท แวดวงวิชาการ และในวงการศาสนา

2.1.9 ข้าราชการการเมือง

ข้าราชการการเมือง หมายถึง การรายงานข่าวเกี่ยวกับกิจกรรม ความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รวมทั้งรายงานกิจกรรมความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่าง ๆ ให้ประชาชนเจ้าของประเทศได้รับทราบ

1) ขอบเขตของข้าราชการการเมือง

ข่าว การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมและความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานทางการเมือง รวมถึงรายงานกิจกรรมความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานทางการเมือง การปกครองของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐบาลพรรคการเมือง หรือกลุ่มพลังต่างๆ ดังนั้น หากจะแบ่งขอบข่ายของข้าราชการการเมือง ก็สามารถแบ่งได้ดังนี้

1.1) ข่าวการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นการนำเสนอข่าวที่เป็นความยุ่งยากสำหรับนักข่าวมือใหม่ ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่เหตุการณ์การเลือกตั้ง ไปจนถึงการจัดตั้งพรรคการเมือง การเตรียมตัวคัดเลือกผู้สมัครซึ่งเป็นตัวแทนพรรค การรณรงค์หาเสียง เหตุการณ์ระหว่างการหาเสียง การลงคะแนนเสียง ผลการเลือกตั้ง รวมทั้งปฏิกิริยาของการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจากนักการเมืองที่ได้รับเลือก และพลาดจากการเลือกตั้ง

1.2) ข่าวการจัดตั้งรัฐบาล เริ่มตั้งแต่การชวเสียงเพื่อจัดตั้ง และการคัดเลือกผู้มาดำรงตำแหน่งต่างๆ ในคณะรัฐบาล

1.3) ข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวของพรรครัฐบาล และพรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาล เป็นต้น

1.4) ข่าวการประชุมรัฐสภา โดยการพิจารณาเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย นโยบายต่างๆ การขึ้นกระทู้ถามผู้แทนราษฎร การเคลื่อนไหวของสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

1.5) ข่าวกวามเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังต่างๆ ในสังคม ที่มีต่อสภาวะการณ์ทางการเมืองการปกครองของประเทศ

1.6) ข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล

1.7) ข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐ

2) รูปแบบและเทคนิคการสื่อข่าวการเมือง

การสื่อข่าวการเมืองมิใช่เพียงการสัมภาษณ์ผู้นำรัฐบาล สัมภาษณ์นักการเมือง และบุคคลที่สำคัญอื่นๆ หรือการรายงานในลักษณะเป็นข่าวประจำ แต่อย่างไรก็ตาม การรายงานข่าวการเมืองก็จำเป็นต้องหารายละเอียดให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นชื่อ นามสกุล ตำแหน่งทางการเมือง ที่ทำงาน หรือโทรศัพท์ ภูมิหลังแต่ละคนรวมทั้งรับรู้ถึงความรับผิดชอบของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ด้วย

ดังนั้น การรายงานข่าวการเมืองจำเป็นต้องใช้การรายงานเชิงตีความ เข้ามาช่วย เพื่ออธิบายข่าวการเมืองที่น่าเสนอให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างแจ้งในอุปนิสัย การณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการแยกแยะข้อเท็จจริงให้ออกมาอย่างกระจ่างชัด พร้อมทั้งอธิบายความเคลื่อนไหว และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอิทธิพลในสังคม ทั้งทางการเมืองตลอดจนอธิบายให้ผู้รับสารเข้าใจพฤติกรรมและแรงกระตุ้นต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการเมืองได้อย่างทะลุปรุโปร่ง²⁴

ทิวากรณ์ กองแก้ว กล่าวว่า ข่าวการเมืองหมายถึง ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางการเมืองและการบริหาร การปกครองในทุกระดับ การออกกฎหมาย การดำเนินงานของฝ่ายรัฐบาล นโยบายด้านการบริหารของคณะรัฐมนตรี การดำเนินงานของฝ่ายค้าน ความเคลื่อนไหวของฝ่ายค้านหรือนักการเมือง ความคืบหน้าของการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การดำเนินงานของคณะตรวจสอบทรัพย์สินแห่งชาติ หลักสิทธิมนุษยชน เหตุการณ์ทั่วไปทางการเมือง รวมทั้งเรื่องราวความทุกข์ร้อน ร้องทุกข์ การไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคม ข่าวสังคมทั่วไปและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก เนื้อหาของรายการหมายถึง ข้อมูลข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การวิเคราะห์ข่าวการเมือง การเล่าข่าวและการแสดงความคิดเห็น²⁵

สรุปได้ว่า ข่าวสารการเมือง หมายถึง การรายงานข่าวเกี่ยวกับกิจกรรม ความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รวมทั้งรายงาน

²⁴ วัฒนีย์ ภูวทิศ, อ่างในพรพัฒน์ สุวรรณรัตน์ และ อนุรักษ์ สงค์เกื้อ, “รายงานวิจัยผลกระทบของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์มติชนต่อทัศนคติของประชาชนในด้านการบริหารงานของรัฐบาลอภิสิทธิ์”, (ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์, 2553), หน้า 36.

²⁵ ทิวากรณ์ กองแก้ว, “ข่าวการเมืองทางโทรทัศน์มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552), หน้า 26.

กิจกรรมความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่าง ๆ ให้ประชาชนเจ้าของประเทศได้รับทราบ ซึ่งมีขอบข่ายของข่าว ได้แก่

1. ข่าวการเลือกตั้ง ได้แก่ ข่าวการจัดตั้งพรรคการเมือง การเตรียมตัวคัดเลือกผู้สมัคร ซึ่งเป็นตัวแทนพรรค การรณรงค์หาเสียง เหตุการณ์ระหว่างการหาเสียง การลงคะแนนเสียง ผลการเลือกตั้ง
2. ข่าวการจัดตั้งรัฐบาล ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้มาดำรงตำแหน่งต่างๆ ในคณะรัฐบาล
3. ข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาล
4. ข่าวการประชุมรัฐสภา ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย นโยบายต่างๆ การยื่นกระทู้ถามผู้แทนราษฎร การเคลื่อนไหวของสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น
5. ข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังต่าง ๆ ในสังคมที่มีต่อสภาวการณ์ทางการเมืองการปกครองของประเทศ เช่น กลุ่มม็อบต่าง ๆ กลุ่มเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น
6. ข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล
7. ข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

จากการค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมือง พบว่ามีนักวิชาการและผู้ศึกษาได้ให้แนวคิด ไว้ดังนี้

2.2.1 ความหมายการสื่อสารทางการเมือง

ได้มีนักคิดและนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายการสื่อสารทางการเมืองไว้ ดังนี้

ม.ร.ว. พุทธิสถาน ชุมพล กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทรรศนะ และความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในทางการเมืองระหว่างบุคคล การสื่อสารทางการเมืองนับเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม จากความหมายดังกล่าวประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาคือ

1. เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือมากกว่านั้น
2. เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

3. เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางการเมือง²⁶

ศฤงคารรัฐ แจ่มสมบุรณ์ กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองนี้เป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องมีในทุกสังคมการเมือง ซึ่งเราอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองคือ การแลกเปลี่ยน อภิปราย ถ่ายทอดข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ระหว่างสมาชิกในสังคมการเมืองนั้น ซึ่งทำให้สมาชิกต่าง ๆ นี้ยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคมการเมืองนั้น ๆ ด้วย ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองในแต่ละสังคมการเมืองนั้นจะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับบริบททางการเมืองของแต่ละสังคมด้วย หากเป็นสังคมประชาธิปไตย การสื่อสารทางการเมือง ย่อมมีอิสระ และหลากหลายรูปแบบมากกว่าสังคมเผด็จการอย่างแน่นอน²⁷

สรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นการสื่อสารเพื่อให้สมาชิกในระบบการเมืองเกิดความรู้อย่างเข้าใจในทางการเมือง ถ่ายทอดข่าวสารหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เป็นการสื่อสารระหว่างสถาบันทางการเมืองไปสู่ประชาชน โดยมีสื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารเพื่อการสาธารณะ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสาร ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบการเมือง

2.2.2 ความสำคัญของการสื่อสารทางการเมือง

ปัจจุบันการสื่อสารทางการเมืองถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ประชาชนต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษเพื่อจะได้ปฏิบัติตนให้ทันสถานการณ์ปัจจุบัน

ม.ร.ว.พฤษิสาณ ชุมพล กล่าวว่า การสื่อสารได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลตลอดจนอาจทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชีวิตและแบบแผนแห่งความเป็นอยู่ในสังคมได้ ในทำนองเดียวกันการสื่อสารทางการเมืองเองก็เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองของระบบการเมืองด้วยเช่นกัน กล่าวคือการสื่อสารทางการเมืองจะทำให้ประชาชนได้รับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมือง เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง อาจจะก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้รัฐบาลสามารถรับรู้ถึงความต้องการของประชาชน และสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงในการดำเนินการออกกฎ

²⁶ม.ร.ว. พฤษิสาณ ชุมพล, ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 193.

²⁷ศฤงคารรัฐ แจ่มสมบุรณ์, อ่างในจินตนา ไคร้มา, “พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, หน้า 132.

ข้อบังคับหรือนโยบายและการนำข้อบังคับนโยบายไปปฏิบัติซึ่งจะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนนั้น ทางด้านประชาชนเองก็จะสามารถส่งข้อมูลป้อนกลับต่อการกระทำของผู้มีอำนาจทางการเมืองได้ง่าย รวดเร็วคนมีความพอใจหรือไม่พอใจอย่างไร ผู้มีอำนาจทางการเมืองทั้งรัฐสภาและรัฐบาล ก็จะสามารถปรับทำที่หรือนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น ทำให้การปกครองสอดคล้องกับหลักการปกครองที่ว่า การปกครองจะต้องยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นผู้ได้ปกครองเป็นสำคัญ²⁸

สรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองมีความสำคัญที่จะทำให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและจะทำให้รัฐบาลสามารถรับรู้ถึงความต้องการของประชาชนและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

2.2.3 ประเภทของโครงสร้างการสื่อสารทางการเมือง

ประเภทของโครงสร้างการสื่อสารทางการเมืองมีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละท่านที่นำเสนอ ซึ่งมีดังนี้

ม.ร.ว.พฤษถีสถิติน ชุมพล กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นในสังคมที่มีความล้ำหลังทางเทคโนโลยี หรือแม้แต่ในสังคมสมัยใหม่ที่ดี จะต้องมีการสื่อสาร เพื่อสื่อความเข้าใจถึงกันและกันทั้งสิ้น

ลักษณะของการสื่อสารอย่างน้อยที่สุดจะต้องประกอบไปด้วยแหล่งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นต้นกำเนิดข่าวสารและเป็นผู้ส่งสาร (Sender) ในการส่งสารนั้นจะต้องอาศัยช่องทางหรือสื่อ (Channel) ในการนำข้อมูลข่าวสารไปถึงผู้รับสาร (Receiver) ลักษณะดังกล่าวที่เป็นธรรมดาที่สุด แต่ในความเป็นจริงความสลับซับซ้อนจะมีเพิ่มขึ้น เช่น กรณีที่มีการส่งข้อมูลป้อนกลับ (Feed back) ผู้รับสาร (Receiver) จะกลายสภาพมาเป็นผู้ส่งสาร (Sender) ส่งข้อมูลข่าวสารป้อนกลับไปยังผู้ส่งสารเดิมซึ่งบัดนี้ได้กลายเป็นผู้รับสารเป็นต้น²⁹

อัลมอนต์และเพาเวลล์ (Almond & Powell) แบ่งประเภทของโครงสร้างการสื่อสารออกเป็น 5 ประเภทดังนี้³⁰

1. การสื่อสารแบบพบหน้ากันอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสื่อสารที่ไม่ควรละเลยหรือไม่สนใจ เป็นการสื่อสารผ่านตัวกลางอีกที ตัวกลางนี้คือผู้นำความคิดเห็น ซึ่งคอยรับข่าวสารจากระบบสื่อสารส่งผ่านไปยังปัจเจกบุคคลอีกทอดหนึ่งผู้นำความคิดเห็นเหล่านี้อาจจะเป็นผู้นำตามธรรมชาติเช่น พระ ครูพระราชาล ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 199.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 199.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 200-209.

2. การสื่อสารแบบสังคมจารีตประเพณี หัวหน้าเผ่า ผู้อาวุโสในครอบครัว ผู้นำทางศาสนา จะเป็นผู้มีบทบาทในการนำข่าวสารที่โดดเด่นและมีอิทธิพล โดยจะเป็นผู้ริเริ่มและตีความ ข่าวสาร ข้อมูลสำหรับคนส่วนใหญ่ของสังคม

3. การสื่อสารในปัจจุบันนำเข้าสู่ของระบบการเมือง การสื่อสารในรูปแบบนี้มีช่องทางสำคัญ ในการสื่อสาร ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง จะเป็นการถ่ายทอดความต้องการและข้อเรียกร้องพิเศษจากประชาชนสู่ผู้นำทางการเมือง การสื่อสารในปัจจุบันนำเข้าย่อมต้องอาศัยประชาชน ที่ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งพร้อมที่จะดำเนินการเรียกร้องสิ่งที่ตนต้องการจากระบบ การเมือง

4. การสื่อสารในโครงสร้างปัจจัยส่งออกของระบบการเมือง การสื่อสารโดยมากเป็น โครงสร้างการสื่อสารที่เป็นทางการจริง ๆ เป็นการสื่อสารส่วนใหญ่จะต้องเป็นไปอย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพไม่คลุมเครือ เป็นการสื่อสารระหว่างผู้นำการเมืองกับสาธารณชน โดยการกระจาย ข่าวสารข้อมูลไปให้ทั่วถึงทั้งระบบ

5. โครงสร้างการสื่อสารมวลชน รูปแบบนี้รวมถึงหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร และหนังสือต่าง ๆ สื่อสารมวลชนโดยเฉพาะสิ่งตีพิมพ์ ถ้าหากได้รับการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ให้มากก็จะสามารถส่งข่าวสารข้อมูลให้แก่ประชาชนจำนวนมาก ๆ ในต้นทุนที่ค่อนข้าง ประหยัดในขณะที่เดียวกันการบิดเบือนข่าวสารข้อมูล โดยการพูดปากต่อปากก็จะมีน้อยลงไปด้วย เช่นกัน

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของสื่อมวลชนที่จะละเลยมิได้คือ เสรีภาพของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นปัจจัยบ่งชี้ลักษณะของรัฐบาลที่ปกครองประเทศในขณะนั้น ๆ ได้ ในประเทศเสรีประชาธิปไตยตะวันตกถือว่าเสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับรัฐธรรมนูญ ส่วนกรณีของรัฐบาลอำนาจนิยม เสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นสิ่งที่หาได้ยากจนบางครั้งไม่มีเอาเสียเลย

เนื่องจากการสื่อสารทางสื่อมวลชน (Mass media) เป็นการติดต่อสื่อสารที่ถึงกันและกันได้ รวดเร็วและกว้างขวาง ผู้นำทางการเมืองส่วนมากจึงถือโอกาสใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการที่จะกระตุ้นกลุ่มผลประโยชน์ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างที่ตนต้องการได้เป็นอย่างดี เป็นการกระจายข่าวสารข้อมูลการปฏิบัติงานทางการเมืองและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจต่อสาธารณชน เพื่อจะเรียกร้องสนับสนุนจากประชาชนทั่วไปได้ สื่อมวลชนในระบบสังคมการเมืองไทยอาจแยก พิจารณาใน 2 ลักษณะสำคัญ คือ

1. สื่อมวลชนประเภทตีพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ สื่อมวลชนประเภทนี้ โดยทั่วไปดำเนินกิจการโดยเอกชน บทบาทของหนังสือพิมพ์อยู่ในฐานะผู้สอน ทำให้ประชาชน เข้าใจบทบาททางการเมืองและปัญหาต่าง ๆ ในสังคม และทำหน้าที่ในโครงสร้างปัจจัยนำเข้า ปัจจัย

ส่งออกบ้างบางครั้ง และบางฉบับมุ่งเน้นในทางธุรกิจ ด้านบันเทิง โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

2. สื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ สื่อมวลชนประเภทนี้มีลักษณะสำคัญที่ต่างจากหนังสือพิมพ์ คือเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยรัฐบาลทั้งหมดแต่ก็จะมีทำให้สัมปทานแก่เอกชน จัดทำรายการบันเทิงต่าง ๆ ด้วย ข้ออ้างของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการเองก็คือ หากปล่อยให้เอกชนทำ จะแสวงหากำไรมากกว่าจะเห็นแก่ส่วนรวม อีกประการหนึ่งคือกิจการวิทยุและโทรทัศน์มีลักษณะเกี่ยวพันถึงความมั่นคงของรัฐโดยส่วนรวม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่รัฐต้องควบคุมและจัดการเอง และสื่อวิทยุเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศทุกวัยไม่จำกัดด้านคุณวุฒิทางการศึกษา และสามารถส่งกระจายเสียงออกอากาศไปได้ไกลครอบคลุมอาณาเขตกว้างขวาง ในท้องที่ต่าง ๆ ของชนบทห่างไกล³¹

สรุปได้ว่า การสื่อสารแบ่งได้หลายประเภท เช่น การสื่อสารแบบพบหน้ากันอย่างไม่เป็นทางการ การสื่อสารแบบสังคมจารีตประเพณี การสื่อสารในปัจจุบันนำเข้าสู่ของระบบการเมือง การสื่อสารในโครงสร้างปัจจัยส่งออกของระบบการเมือง โดยส่งผ่านสื่อมวลชนจะเป็นสื่อมวลชนประเภทตีพิมพ์ และสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์

2.2.4 องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสาร

จากการค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการสื่อสาร พบว่ามีนักวิชาการและผู้ศึกษาได้ให้แนวคิดทฤษฎีไว้ดังนี้

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร กล่าวว่า แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร คือ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร บทบาทของผู้ส่งสารมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ เลือกสรรความหมายที่จะใช้สำหรับการสื่อสาร สร้างรหัส จากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป โดยมีรายละเอียดดังนี้³²

1. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระต้นความหมายให้กับผู้รับ เป็นสาระเรื่องราวที่ส่งออกไปจากผู้ส่งสารถึงผู้รับสาร อาจเป็นความคิดหรือเรื่องราวใด ๆ ก็ได้ ที่ส่งผ่านไปตามสื่อในรูปของข้อความ คำพูด รูปภาพ หรือกิริยาท่าทาง

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 199-208.

³² สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ประติธิธิภัณฑ์ แอนด์ พริ้นติ้ง, 2547), หน้า 113-117.

2. ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (Channel) เป็นสิ่งที่จะนำสารจากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร บางครั้งอาจเรียกว่า ผู้นำส่งสาร ก็ได้ ในการศึกษาเกี่ยวกับสื่อ โดยทั่วไปมักแบ่งสื่อออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 สื่อบุคคล สื่อแบบนี้ส่วนใหญ่จะติดต่อกันโดยการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสื่อสารแบบตัวต่อตัว และผู้ส่งสารกับผู้รับสารมักจะมีความรู้จัก ชอบพอกันเคยกัน เป็นการส่วนตัว การสื่อสารลักษณะนี้จะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ผู้รับสามารถที่จะตอบรับหรือมีปฏิริยาโต้ตอบต่อข่าวสารนั้น ผู้ส่งข่าวสารสามารถมองเห็นได้และผู้รับสามารถถามสิ่งที่ยังไม่เข้าใจจากผู้ส่งได้ การสื่อสารแบบนี้ระบบมิได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของปัจเจกบุคคล หากแต่จะมีอิทธิพลได้โดยทางอ้อม ก็ผ่านตัวกล่าวอีกทีหนึ่ง ตัวกลางนี้คือ ผู้นำความคิดเห็น บรรดาผู้นำความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวทางการเมืองสูงรับฟังข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับมา ส่งผ่านไปยังบุคคลอื่น ๆ ในสังคม อาจจะโดยการตีความหรือสอดแทรกความคิดเห็นของตนลงไปด้วย ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลที่ส่งต่อไปยังผู้อื่น บิดเบือนไปจากความเป็นจริง

2.2 สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อชนิดนี้นับว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญมากแต่มีจุดอ่อนคือ ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจในเนื้อหาของสารแล้ว จะไม่สามารถซักถามได้เนื่องจากเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว แต่การสื่อสารในลักษณะนี้มีข้อดีคือ สามารถส่งข่าวสาร ข้อมูลให้แก่ ผู้รับได้เป็นจำนวนมาก ๆ และช่วยลดการบิดเบือนข่าวสารข้อมูลโดยการพูดปากต่อปากได้ดี นอกจากนี้ยังสามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง จนเป็นเหตุให้ ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ถือโอกาสใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการที่จะกระตุ้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่ตนต้องการ หรือไม่ก็อาจครอบงำสื่อมวลชน เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนให้เป็นที่ตนต้องการ

2.3 ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง ผู้รับข่าวสารจากแหล่งสาร เป็นจุดหมายปลายทางที่ส่งสารไปถึงผู้รับสารอาจเป็นบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ บทบาทของผู้รับสารมีอยู่ด้วยกันสามประการคือ รับสาร ถอดรหัสสารเพื่อให้ความหมาย และได้ตอบต่อความหมาย บทบาททั้งสามนี้อาจทำให้บุคคลเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองสามารถนำแนวความคิด เรื่องการใช้และความพึงพอใจที่ผู้รับสารมีต่อสื่อมวลชน เพื่อเป็นดัชนีชี้ถึงการเปิดรับข่าวสารตามความพอใจของผู้รับสาร โดยแนวความคิดนี้เน้นที่ผู้รับสารว่ามีกระบวนการอย่างไรในการเปิดรับสื่อหนึ่ง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความพอใจให้กับตนเองโดยอาศัยสื่อ ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะแตกต่าง

กันไปตามสภาพภูมิหลังด้านตัวแปรทางประชากรศาสตร์ จิตวิทยา และประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้รับสาร

วราวุธ เต็นแพทย์ชรางกูร กล่าวว่า ในกระบวนการทางการเมือง สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ในการเสริมสร้างระบบสังคม (Socio Political System) ให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง โดยป้อนข่าวสารให้ความรู้แก่ประชาชนได้เข้าใจในโครงสร้างและบทบาททางการเมืองของรัฐบาลและประชาชน ขณะเดียวกันก็เก็บเกี่ยวข้อมูลและข้อคิดเห็นจากสื่อมวลชนและประชาชนเพื่อนำมาพัฒนากลไกของรัฐและแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาของประเทศร่วมกัน³³

สุรพงษ์ โสชนะเสถียร กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการเมืองอาจพิจารณาได้ในหลายมิติแต่มีมิติหนึ่งที่นิยมและยังเป็นที่กล่าวถึงอย่างมากก็คือ มุมมองของการพัฒนาทางการเมืองซึ่งพิจารณาการสื่อสารในฐานะที่เป็นระบบพื้นฐานในการทำหน้าที่ธำรงรักษา และหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง รวมทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองโดยสารสนเทศและการแสดงออกทางการเมืองการสื่อสารจะเป็นตัวทำหน้าที่ควบคุมและประสานปัจเจกชนแต่ละคนซึ่งมีบทบาทที่แตกต่างกัน การสื่อสารเพื่อการพัฒนาทางการเมืองจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารทางการเมืองโดยสามารถจำแนกเป็น องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารได้ 4 แบบ ได้แก่

1. เนื้อหาสาระ (Contents)
2. เครือข่าย (Network)
3. ช่องทางการสื่อสาร (Channels)
4. การไหลเวียน (Flow)

จำแนกตามคุณลักษณะการใช้สารสนเทศได้เป็น 5 แบบ ได้แก่

1. การกระจายช่องทางการสื่อสาร (Channel Penetration)
2. การกำหนดทิศทาง (Steering)
3. การเข้าถึง (Access)
4. การใช้ประโยชน์จากช่องทางสื่อสาร (Channel Utilization)
5. การย้อนกลับและการเปิดกว้างของการสาร (Feedback & Openness)

รวมเป็นมิติในการพิจารณาทั้ง 9 แบบ มิติของการสื่อสารทั้ง 9 แบบจะปรากฏในระบบการเมืองที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงอาจนำมิติทั้งหมดมาจำแนกระดับของการพัฒนาทางการเมืองได้ 3 ระดับโดยแต่ละระดับจะประกอบด้วยมิติของการสื่อสารที่แตกต่างกัน ได้แก่

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

1. **ขั้นเตรียมการทั่วไป** เป็นขั้นตอนก่อนที่จะเริ่มมีการพัฒนาทางการเมืองซึ่งมักมีทิศทางไปสู่การเมืองแบบตะวันตก ส่วนใหญ่ปรากฏพบว่าประเทศที่เป็นอาณานิคมหรือเป็นสังคมเผ่าพันธุ์ ดังนั้นระบบการเมืองเหล่านี้จะมีแต่แนวคิดทางการเมืองโดยไม่มีกระบวนการปฏิบัติโดยยอมรับกระบวนการทางการเมือง

2. **ขั้นพัฒนาทางการเมือง** เป็นขั้นตอนที่ระบบการเมืองมีองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารครบถ้วน 4 แบบ และรวมไปถึงการเริ่มต้นในความพยายามใช้สารสนเทศ เช่น การขยายช่องทางการสื่อสาร และการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา

3. **ขั้นการพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตย** เป็นขั้นตอนที่มีมิติของการสื่อสารครบองค์ประกอบในกระบวนการและมีการใช้สารสนเทศในทุกลักษณะผ่านกระบวนการสื่อสารดังกล่าว ดังเช่นความพยายามในการเข้าถึงข่าวสาร การใช้สื่อต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ การเปิดกว้างในการสื่อสาร การรับฟังการย้อนกลับสาร ตลอดจนความสำเร็จในการบรรลุไปสู่ทิศทางที่กำหนดไว้³⁴

พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์ กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ มีความหมายรวมถึงสัญลักษณ์ ความหมายและเนื้อหาสาร ผลของกระบวนการสื่อสาร และการทำหน้าที่ในการนำเสนอข้อเท็จจริง อันเกิดจากการคัดสรร กลั่นกรองวิเคราะห์ประมวล และบันทึกเป็นความรู้เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่และใช้ประโยชน์ ข้อมูลข่าวสารนี้ถือว่ามีพลานุภาพในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของมนุษย์ที่เจริญรุ่งเรืองเหนือสัตว์ทั้งปวง และในขณะที่เดียวกันข้อมูลข่าวสารสามารถเปลี่ยนแปลงไปสู่ความต่างทางชนชั้น โดยสามารถปรับเปลี่ยนไปเป็น ความมั่นคงอำนาจ และเกียรติยศ อย่างไรก็ตาม ไรก็ดี ความรู้เท่าทันสื่อมวลชนถือเป็นสิ่งสำคัญในการนำพาให้ผู้ประกอบการและผู้รับสารจากสื่อมวลชนมีสติปัญญา ไม่ตกเป็นทาสของข้อมูลข่าวสาร

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการสื่อสารประกอบด้วย ข่าว ข้อมูล ความรู้ และส่งผ่านไปยังช่องทางสำหรับส่งสารที่เรียกว่าผู้นำสาร ประกอบด้วยสื่อมวลชน ซึ่งบุคคล นำข้อมูลดังกล่าวส่งถึงผู้รับที่เป็นจุดหมายปลายทางที่ส่งสารอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้

2.2.5 ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับช่องทางการสื่อสาร พบว่ามีนักวิชาการและผู้ศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

³⁴ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์ พริ้นติ้ง, 2547), หน้า 13.

สุรพงษ์ โสภนะเสถียร กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนจำเป็นต้องอาศัย กลไกในการติดต่อสื่อสาร เครื่องมือการสื่อสารที่สำคัญสำหรับรัฐในฐานะผู้กระทำการแทนได้แก่ ระบบราชการ และสื่อมวลชน ในขณะที่การสื่อสารของประชาชนต่อรัฐค่อนข้างจำกัดทั้งที่ รัฐธรรมนูญบัญญัติกลไกของการสื่อสารให้กับประชาชนในหลายมาตรา (สำนักงานเลขาธิการ รัฐสภา 2543) ว่าประชาชนย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทั้งที่ไม่ผ่านสื่อ เช่น การพูด การเขียนและผ่านสื่อมวลชน เช่น การพิมพ์ การโฆษณา ตลอดจนการสื่อสารโดยวิธีการอื่น (มาตรา 39) รวมถึงบุคคลยังมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ (มาตรา 44) ด้วยเหตุนี้ช่องทาง การสื่อสารทางการเมืองจึงอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การสื่อสารโดยตรง การสื่อสารโดยตรงเป็นกลไกการสื่อสารที่ประชาชนส่งสารให้กับ รัฐบาลเพื่อให้รัฐรับรู้และหาแนวทางตอบสนองต่อสารเหล่านี้ช่องทางเหล่านี้เช่น

1.1 การสื่อสารซึ่งหน้า ได้แก่ การออกเยี่ยมเยียน เวลาสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแถลงข่าว รวมไปถึงการกระทำเช่น การเดินขบวน การประท้วง

1.2 การร้องทุกข์ เช่น จดหมายเปิดผลึก การเขียนคำร้องและการร้องเรียนผ่าน หนังสือพิมพ์

1.3 โทรศัพท์ โดยติดตั้งโทรศัพท์สายด่วน ระบบตอบรับอัตโนมัติทางโทรศัพท์ และการโทรเข้ารายการ (call-in)

1.4 การตีพิมพ์เอกสาร ไม่ว่าจะในรูปแบบของแบบฟอร์ม กติกา และคำสั่ง

1.5 รายการโทรทัศน์ เช่น สารคดี การโฆษณา และประชาสัมพันธ์

1.6 ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ผ่าน สถานีวิทยุโทรทัศน์

1.7 คอมพิวเตอร์ ทั้งในรูปแบบของแผ่นข้อมูล และอินเทอร์เน็ต

1.8 การสื่อสารผ่านสถาบัน เช่น พรรคการเมืองหรือสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค

2. การสื่อสารโดยอ้อม ต่างจากการสื่อสารทางการเมืองประเภทแรกที่มีจังหวะของ การสื่อสารมากกว่า 1 จังหวะ หรือถ้าเป็นการสื่อสารจังหวะเดียวก็ไม่ได้มุ่งเน้น โดยตรงต่อผล ของการสื่อสาร เช่น

2.1 การรายงานข่าวจากสื่อมวลชน ทั้งในรูปแบบของการรายงานข่าวทั่วไป การ รายงานข่าวแบบเกาะติดข่าว การรายงานแบบสืบสวน การเขียนสารคดีและบทบรรณาธิการ

2.2 รายงานการวิจัย โดยเฉพาะการสำรวจทัศนคติ และการหยังเสียงประชาชน

การสื่อสารทางการเมืองจึงอาจอาศัยช่องทางสื่อสารที่แตกต่างกันต่อเนื้อหาของ การเรียกร้อง กระบวนการสื่อ และความคาดหวังในผลที่เกิดขึ้น ประชาพิจารณ์เป็นเพียงหนทางหนึ่ง ของช่องทางสื่อสารในกลไกการสื่อสารทางการเมือง ประชาพิจารณ์ได้รับการยอมรับมากขึ้น

เรื่องจากการสื่อสารโดยตรงที่สามารถสื่อเจตนาธรรมณ์ได้ซึ่งหน้าที่ระหว่างประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าของอำนาจอธิปไตยกับรัฐบาลในฐานะผู้ใช้อำนาจที่ได้รับมอบอำนาจจากประชาชน³⁵

เสถียร เขยประทับ กล่าวว่า ช่องสารหรือสื่อคือวิธีการหรือเครื่องมือที่สารไหลจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ช่องสารเปรียบเสมือนเรือลำเดียวที่ขนถ่ายสินค้า (สาร) จากเรือใหญ่ไปขึ้นฝั่ง เพราะฉะนั้นเราจะพิจารณาลักษณะของช่องทางสารที่เป็นสื่อมวลชนและสื่อระหว่างบุคคลดังต่อไปนี้

1. สื่อมวลชน คือช่องทางที่สามารถทำให้แหล่งสารที่ประกอบด้วยบุคคลหนึ่งหรือบุคคลไม่กี่คนสามารถส่งสารไปยังผู้รับเป้าหมายจำนวนมาก ๆ ได้ ช่องสารเป็นสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ช่องสารที่เป็นสื่อมวลชนมีลักษณะเป็นตัวกลางหรือตัวเชื่อมระหว่างแหล่งสารและกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยสามารถปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก ๆ ได้ในเวลาอันรวดเร็ว สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่พึงปรารถนา

2. สื่อบุคคล คือ ช่องสารที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนขึ้นไป ช่องสารแบบนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าช่องทางที่เป็นสื่อมวลชนในการจูงใจผู้รับสารที่มีความเฉยเมยหรือมีปฏิกิริยาต่อต้านสารของผู้รับสาร ซึ่งสามารถปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิถี ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจสารก็สามารถไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากแหล่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน การที่ช่องทางที่เป็นสื่อบุคคลมีระดับการปฏิกิริยาตอบสนอง (Feedback) สูงทำให้สามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับ เลือกแปลหรือตีความและเลือกจำสารได้ สามารถจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่พึงปรารถนาได้³⁶

จากการทบทวนแนวคิด พบว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นการถ่ายทอดข่าวสารหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ระหว่างสถาบันทางการเมืองไปสู่ประชาชน โดยมีสื่อเป็นตัวกลาง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าสื่อเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคล ตลอดจนอาจทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวิถี

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 180-182.

³⁶ เสถียร เขยประทับ, การสื่อสารและการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 17-18.

ชีวิตและแบบแผนแห่งความเป็นอยู่ในสังคมได้ ในการส่งสารนั้นจะต้องอาศัยช่องทางหรือสื่อ ในการนำข้อมูลข่าวสารไปถึงผู้รับสาร

สรุปได้ว่า ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง หนทางที่นำข่าวสารทางการเมือง ถ่ายทอดระหว่างสถาบันทางการเมืองไปสู่ประชาชน โดยมีสื่อเป็นตัวกลาง ซึ่งในสารนิพนธ์ฉบับนี้ กำหนดสื่อกลางหรือช่องทางสื่อสารทางการเมืองไว้ 6 ช่องทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารรายสัปดาห์ สื่อวิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อกระจายข่าว ดังนี้

1 **สื่อโทรทัศน์** หมายถึง รายการที่เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง ที่นำเสนอทาง สถานีโทรทัศน์ ซึ่งผลิตโดยภาครัฐและภาคเอกชน

2 **สื่อหนังสือพิมพ์** หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวสารทางการเมือง ที่ผลิตโดย ภาครัฐและภาคเอกชน

3 **นิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง** หมายถึง นิตยสารที่เสนอข่าวเกี่ยวกับการเมืองเป็นนิตยสารรายสัปดาห์เช่น มติชนสุดสัปดาห์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ เนชั่นสุดสัปดาห์ เป็นต้น

4 **สื่อวิทยุ** หมายถึง รายการข่าวสารการเมืองที่นำเสนอทางสถานีวิทยุกระจายเสียง ซึ่งทำการผลิตโดยรัฐบาลและเอกชน

5 **สื่ออินเทอร์เน็ต** การเข้าใช้เว็บไซต์ทุกประเภทที่ผลิตโดยรัฐบาลและเอกชน การนำเสนอข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น หนังสือพิมพ์ออนไลน์ นิตยสารออนไลน์ รายการโทรทัศน์ออนไลน์ สถานีวิทยุออนไลน์ ภาพข่าวการเมืองออนไลน์ โดยการสืบค้นผ่านจอมอนิเตอร์ของ เครื่องคอมพิวเตอร์

6 **สื่อกระจายข่าว** หมายถึง การประกาศข่าวสารทางการเมืองผ่านกระจาย ข่าวประจำหมู่บ้าน

2.2.6 ความหมายของสื่อมวลชน

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่าสื่อมวลชนว่า สื่อกลางที่นำข่าวสาร สารและเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ สื่อมวลชนอาจหมายถึงตัวบุคคลได้แก่ นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น³⁷

³⁷ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546), หน้า 1200.

สมควร กวียะ ให้ความหมายของคำว่า สื่อมวลชน หมายถึง สื่อในการสื่อสารของสังคมมวลชน เป็นสื่อที่นำข่าวสารจากแหล่งสาร ไปยังผู้รับจำนวนมาก ภายในเวลาค่อนข้างรวดเร็ว ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ เทปเสียง³⁸

ณรงค์ สมพงษ์ ให้ความหมายของคำว่า สื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการนำข่าวสารผ่านไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อการเผยแพร่ข่าวสารไปสู่มวลชนตลอดอาณาบริเวณกว้างขวางในเวลาใกล้เคียงกัน หรือในเวลาเดียวกันโดยใช้วิธีการสื่อสารด้วยสื่อ เมื่อพูดถึงสื่อมวลชนโดยทั่วไปจะหมายถึงหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือสื่ออื่น ๆ ที่มุ่งเน้นการส่งสารไปยังมวลชน³⁹

สรุปได้ว่า สื่อมวลชน หมายถึง สื่อกลางที่ทำหน้าที่ในการกระจายสาร ข่าวสาร เนื้อหาสาระทุกประเภทที่ต้องการให้มวลชนจำนวนมากได้รับรู้อย่างรวดเร็วในเวลาใกล้เคียงกันหรือเวลาเดียวกัน ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2.2.7 ประเภทของสื่อมวลชน

สื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารทางการเมืองนั้น มีมากมายหลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกประเภทได้ดังนี้

ประมะ สตะเวทิน จำแนกประเภทของสื่อมวลชนไว้ 2 ลักษณะ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่อาศัยเทคนิคด้านการพิมพ์บนแผ่นกระดาษ โดยสร้างเป็นรูปเล่ม ในรูปลักษณะต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น

2. สื่อประเภทกระจายเสียงและแพร่ภาพ เป็นสื่อที่ต้องอาศัยเทคนิคด้านอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยในการแปลงภาพและหรือเสียงเป็นคลื่นวิทยุเพื่อส่งกระจายออกไปและก็แปลงคลื่นวิทยุกลับมาเป็นภาพและหรือเสียงให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง หรือได้ยินได้เห็นทางโทรทัศน์

จำแนกคุณลักษณะของสื่อได้ 5 ประเภท

1. สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนประเภทแรก ที่พิมพ์ตัวอักษรลงในวัสดุต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระจะออกมาในรูปการเขียน ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดจินตนาการไปพร้อม ๆ กัน

³⁸ สมควร กวียะ, การสื่อสารมวลชน : บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพความรับผิดชอบ, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรภาพพัฒนา, 2545), หน้า 31.

³⁹ ณรงค์ สมพงษ์, สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543), หน้า 14.

2. วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อมวลชนที่แพร่หลายมากที่สุด ประชาชนไม่ว่าในชนบทหรือในเมืองต่างก็มีเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง ซึ่งสามารถติดตัวไปด้วยเช่นอยู่ในรถยนต์ สามารถฟังได้ขณะเดินทางและยังสามารถฟังในขณะที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ ไปพร้อมกันกันและยังมีราคาถูก

3. วิทยุโทรทัศน์ ถึงแม้โทรทัศน์จะได้พัฒนามาจากวิทยุกระจายเสียงก็ตาม แต่เป็นการพัฒนาที่ได้รับความนิยมมาก ทั้งด้านการดึงดูดความสนใจ การให้ภาพความนิยมและมีความสำคัญมากต่อการรับข่าวสาร สารระ ความรู้ ความบันเทิงต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ดังนั้นในปัจจุบันนักประชาสัมพันธ์จึงมุ่งที่จะให้ความสนใจในการเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานผ่านโทรทัศน์มากขึ้น

4. ภาพยนตร์ เมื่อก้าวถึงภาพยนตร์ อาจจำแนกออกได้เป็นภาพยนตร์ที่เป็นสื่อมวลชน คือภาพยนตร์ที่ฉายตามโรงภาพยนตร์ทั่วไป ภาพยนตร์ที่ฉายตามงานประเพณีต่าง ๆ ส่วนภาพยนตร์อีกประเภทหนึ่งคือภาพยนตร์ที่หน่วยงานสร้างขึ้นมา เพื่อเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะมีการเผยแพร่แก่กลุ่มประชาชนเป้าหมายของหน่วยงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลมากที่สุดหนึ่ง ทั้งนี้เพราะภาพยนตร์จะประกอบด้วยภาพ แสง เสียง และตัวอักษรที่เคลื่อนไหวได้เหมือนกับเหตุการณ์จริง ถูกสร้างตัดตอนผสมผสานเป็นเรื่องที่มีการลำดับขั้นตอนก่อนหลังเป็นเรื่องที่น่าสนใจติดตามง่าย สามารถทำให้ผู้ชมมีความรู้ความเข้าใจอย่างละเอียด ให้ความทรงจำ ความประทับใจ สร้างทัศนคติและพฤติกรรมแก่ผู้ชมได้

5. สื่อคอมพิวเตอร์ ผนวกกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประสม ได้แก่ การนำเอาความสามารถของคอมพิวเตอร์มาผสมผสานกับภาพและเสียงและข้อความที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลมาใช้ในการเสนอข่าวสารของมนุษย์มากที่สุด ที่ได้รับการพัฒนาและนิยมเพิ่มขึ้นนี้คือ อินเทอร์เน็ต แต่ยังไม่นิยมใช้กันแพร่หลายในครัวเรือนเหมือนสื่อประเภทอื่น⁴⁰

สรุปได้ว่า ประเภทของสื่อมวลชน คือ การเลือกใช้เครื่องมือในการสื่อสารข่าวสารทางการเมือง เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่อคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อสื่อเนื้อเรื่องของข่าวสารให้ถึงผู้รับข่าวสารทางการเมืองได้รับทราบวัตถุประสงค์แห่งการสื่อสารนั้น

⁴⁰ประมะ สตะเวทิน, *หลักนิเทศศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2533), หน้า 58.

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นการถ่ายทอดความต้องการ ความคาดหวังของฝ่ายหนึ่ง ไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อจูงใจ หรือสร้างการรับรู้ที่ถูกต้อง สมบูรณ์ โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ดังนี้

2.3.1 ความหมายของข่าวสารทางการเมือง

จากการศึกษาดำรง และเอกสารต่างๆ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของข่าวสารทางการเมือง ดังนี้

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นความรู้ของสมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวใด ๆ ในสถานะของระบบในแง่ของการใช้อำนาจหน้าที่หรืออำนาจรัฐ แบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งหมายถึงข่าวสารที่เกี่ยวกับข้อเรียกร้องและการสนับสนุนเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎระเบียบที่เป็นผลผลิต ของการแปรผันของการเรียกร้องและการสนับสนุนรวมทั้งข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า ให้เป็นผลลัพธ์ออกมาของระบบการเมือง⁴¹

ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา ให้ความหมายของข่าวสารการเมืองว่า เป็นข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาล หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ข่าวการเมืองจะสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครองของแต่ละยุคสมัย⁴²

ดังนั้น ข่าวสารการเมือง จึงสามารถให้คำนิยามได้ว่า เป็นความรู้ของประชาชนภายใต้ระบอบการเมืองการปกครอง อันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวใด ๆ ในสถานะของระบบทั้งในแง่ของการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ และการแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

เมื่อกกล่าวถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับ ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) เนื่องจากการที่บุคคลจะได้รับข่าวสารหรือต้องการข่าวสารไปยังผู้อื่น ต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารมนุษย์ใช้การสื่อสารเพื่อแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ความเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

⁴¹พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, ข่าวสารการเมืองของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526), หน้า 11-12.

⁴²ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา, หลักการรายงานข่าว, (กรุงเทพมหานคร : ประกายพริก, 2536), หน้า 20.

สรุปได้ว่า ความหมายของข่าวสารทางการเมือง คือ รายงานความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ภายใต้สิ่งแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้รับรู้ รับทราบ และมีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ทางด้านการเมือง เมื่อได้รับ หรือติดตามข่าวสารที่สื่อสารออกมาจากหน่วยงาน สื่อมวลชน รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมือง

2.3.2 การเผยแพร่ข่าวสารทางการเมือง

เหตุผลที่ต้องมีการรายงานข่าวการเมืองการบริหารท้องถิ่น เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของประชาชนทุกคนในชาติ กิจกรรมการเมืองไม่ว่าระดับใดทั้งการเมืองส่วนกลาง การเมืองส่วนภูมิภาค ย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ

เสถียร เขยประดับ กล่าวว่า ปรัชญาทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นสังคมที่ผู้นำและมวลชนมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด ผู้นำต้องทำตามเสียงเรียกร้องหรือมติของมวลชน เสียงของมวลชนส่วนใหญ่เป็นเสียงที่จะต้องให้การตัดสินใจ การดำเนินนโยบายทางการเมืองเป็นอย่างถูกต้องมากที่สุด มวลชนสามารถตัดสินใจได้ดี การวางใจต่อมวลชนย่อมทำให้สื่อของการสื่อสารในสังคมประชาธิปไตยกระทำหน้าที่ให้ข่าว หรือข้อมูลแก่มวลชนให้ได้รับทราบข้อเท็จจริง สามารถเลือกผู้แทนของตนได้อย่างรอบคอบ สามารถเปลี่ยนผู้แทนเหล่านี้ได้เมื่อมีความจำเป็น โดยแบบแผนการสื่อข่าวสารของประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีดังนี้คือ

1. การไหลเวียนของการสื่อข่าวสารภายในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล
2. มีการไหลเวียนของข่าวสารจากรัฐบาล ไปยังประชาชน เพื่อขอการสนับสนุนจากประชาชนหรือให้ข่าวสารข้อเท็จจริงแก่ประชาชน
3. มีการไหลเวียนของข่าวสาร ระหว่างประชาชนในฐานะกลุ่มนักการเมืองในหมู่ประชาชนที่มีปัญหาหรือผลประโยชน์ร่วมกัน
4. มีการไหลเวียนข่าวสารจากประชาชน ไปยังผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล
5. มีการไหลเวียนข่าวสารสามทิศทางระหว่างรัฐบาล ประชาชน และสื่อมวลชน โดยสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นแหล่งข่าวสารที่ให้ความเป็นกลางสำหรับรัฐบาลและประชาชน

ข่าวสารการเมือง มีบทบาทสำคัญช่วยให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคม ช่วยย้าค่านิยมและเป้าหมายร่วมกันในสังคม สื่อมวลชนทำหน้าที่ถ่ายทอดข่าวสารกลับไปกลับมาระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนจำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อตรวจสอบสอดส่องการบริหารงานของรัฐ และยังช่วยสร้างความคิดเห็นให้แก่ประชาชน วิวัฒนาการสื่อมวลชน

โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์นั้น ได้ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางการเมือง มาโดยตลอด พัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เปรียบเสมือนอาวุธที่ใช้ต่อสู้เพื่อประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มมวลชนด้วย⁴³

อังฉดา ลิมป์ปัทมปาณี กล่าวว่า ข่าวหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่สามารถนำมาอ่านซ้ำเมื่อใดก็ได้ตามต้องการหนังสือพิมพ์พิมพ์ขึ้นเพื่อคนทุกระดับความรู้ ไม่จำกัดผู้อ่านสามารถอ่านจบได้ในเวลาอันสั้นและอ่านได้ทุกเวลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไปอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังสามารถเก็บไว้เป็นระยะเวลายาวนาน หนังสือพิมพ์ยังมีความแตกต่างจากสื่ออื่น ๆ ได้แก่ พื้นที่ในการนำเสนอรายละเอียดของข่าวสารจะมีมากกว่าสื่ออื่น ๆ รวมทั้งการนำเสนอด้วยภาพและตัวหนังสือยังมีส่วนที่ให้อรรถกถาในการนำเสนอน้อยกว่าสามารถทำข่าวเชิงสืบสวน หรือข่าวเชิงอธิบายด้วยหรือตีความให้รายละเอียดข่าวได้มากและอิสระ อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดที่สำคัญคือ ต้องอาศัยทักษะการอ่าน เป็นสื่อที่ไม่มีความเคลื่อนไหวทำให้ผู้รับสารต้องใช้ความพยายามเข้าถึงมากกว่าสื่ออื่น⁴⁴

อังฉดา ลิมป์ปัทมปาณี กล่าวว่า ธรรมชาติของข่าววิทยุโทรทัศน์มีภาพและเสียงเคลื่อนไหวสมจริง น่าเชื่อถือ ตื่นเต้น น่าสนใจ เร้าอารมณ์ ผู้รับสาร มีความรวดเร็ว ความเป็นกันเองและใกล้ชิดกับผู้รับสาร ขนาดนำมาใช้ชมได้ถึงภายในบ้าน นำเสนอให้เข้าใจง่ายเพราะมีภาพและเสียงประกอบชัดเจน แต่ทั้งนี้ วิทยุโทรทัศน์ก็มีข้อจำกัดในการนำเสนอ ทั้งในด้านเสียงและภาพเคลื่อนไหวเช่นกัน รวมทั้งข้อจำกัดในด้านเวลาของการนำเสนอ เช่นเดียวกับวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่มีความคงทนถาวรน้อย ลดทอนจินตนาการของผู้รับสาร การลงทุนค่อนข้างมาก ในฐานะที่มีวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุด เพราะมีภาพและเสียงสมจริง ความน่าตื่นเต้นเร้าใจจากภาพเคลื่อนไหวและเสียงที่ถูกนำเสนอ ทำให้สื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นที่ต้องการของผู้ผลิตสื่อในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอข่าวสารและความบันเทิง ข้อจำกัดในด้านเวลาการนำเสนอของสื่อวิทยุโทรทัศน์มีมากกว่าสื่อวิทยุกระจายเสียง⁴⁵

ประสิทธิ์ ทิมพุดิ กฤษณพร เสริมพานิช และชุมพร เครือขวัญ กล่าวว่า วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่มีลักษณะสังคมในเมืองแตกต่างอย่างมากจากสังคมชนบท ยังส่งผลโดยตรงต่อความต้องการ

⁴³เรื่องเดียวกัน, หน้า 105-106.

⁴⁴อังฉดา ลิมป์ปัทมปาณี, อ้างในจินฉภา ไคร้มา, “พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, หน้า 30.

⁴⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 94-95.

บริโภค ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อวิทยุที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย การออกอากาศของสถานีวิทยุต่าง ๆ จึงมิได้มีรายการเพลงเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังประกอบไปด้วยรายการสนทนาที่เรียกว่า Talk Radio ซึ่งเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่ผู้ฟังวิทยุ โดยรูปแบบรายการประกอบด้วยผู้จัดรายการ 1-2 คน คอยเล่าถึงประเด็นข่าว หรือปัญหาสังคม ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจอยู่ขณะนั้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ฟังสามารถโทรศัพท์เข้ามาในรายการ (Phone-In) เพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ ลักษณะรายการที่กล่าวมาเป็นสิ่งบ่งชี้ว่า วิทยุยังมีความสำคัญอยู่ แม้ว่าสื่อชนิดอื่นจะเติบโตไปมากสักเพียงใด แต่จุดเด่นของวิทยุคือ เครื่องรับวิทยุมีราคาถูก ไม่เพียงหลากหลายรูปแบบให้เลือกใช้ มีทั้งแบบพกพา กระเป๋าหิ้ว ตั้งโต๊ะ ดิจิตอล มีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งความรู้สึกลใกล้ชิดระหว่างผู้ฟังกับผู้จัดรายการ⁴⁶

อังชิตา ลิมปป์ปัทมปาณี กล่าวว่า ข่าววิทยุกระจายเสียงมีความได้เปรียบในด้านความรวดเร็วในการนำเสนอ ซึ่งสามารถนำเสนอได้ทันทีที่มีเหตุการณ์หรือข่าวสารเกิดขึ้น มีจุดเด่นในการนำเสนอเรื่อง เสียง ทำให้มีความน่าสนใจ จุดจินตนาการได้ดีเป็นเพื่อนที่ใกล้ชิด เข้าถึงคนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน ไร้อารมณ์และความรู้สึกผู้รับสาร สามารถฟังไปและทำกิจกรรมอื่น ๆ ไปพร้อมกันได้ อีกทั้งเครื่องรับยังมีราคาถูก แต่ธรรมชาติของวิทยุกระจายเสียงมีความเสียเปรียบสื่ออื่น เรื่องความคงทนถาวรของสื่อ ข้อมูลที่ถูกนำเสนอแล้วจะผ่านเลยไป ไม่สามารถฟังซ้ำได้ เว้นแต่จะมีการเก็บไว้ในแถบบันทึกเสียง หรือเก็บในรูปแบบแฟ้มดิจิทัล เช่นในปัจจุบันวิทยุกระจายเสียงจึงไม่ต้องคิดถึงเรื่องภาพที่จะนำเสนอ แต่คิดวิธีการเล่าเรื่องให้เป็นภาพด้วยเสียง ทำให้เกิดภาพชัดเจนในจินตนาการ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจ นึกเป็นภาพหรือลำดับเหตุการณ์ได้ทันที เนื้อหาข่าวจากวิทยุกระจายเสียงคือเนื้อหาข่าววิทยุกระจายเสียงต้องสั้น กระชับ ฟังหัวข้อข่าว สามารถเข้าใจเนื้อหาข่าวได้ทันที เนื้อหาข่าววิทยุกระจายเสียงครอบคลุมทุกเรื่องเช่นเดียวกับข่าวหนังสือพิมพ์ เช่นข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวการศึกษา ข่าวกีฬา หรือข่าวศิลปวัฒนธรรมและบันเทิง แต่จะเน้นการนำเสนอรวดเร็ว นับจากเกิดเหตุการณ์ บอกชื่อผู้สื่อข่าว รายงานข่าวหรือผู้ประกาศข่าว หัวใจสำคัญของข่าวต้องมีแหล่งข่าวอ้างอิง ข่าววิทยุกระจายเสียงจึงต้องสัมภาษณ์แหล่งข่าวเป็นเสียงจริงมาประกอบข่าว ปลอ่ยเสียง หรือเปิดเสียงสัมภาษณ์เพื่ออ้างอิงในการรายงาน หรือจะบันทึกเสียงของเหตุการณ์ประกอบรายงานข่าว⁴⁷

⁴⁶ประสิทธิ์ ทิมพุดิ กฤษณพร เสริมพานิช และชุมพร เครือขวัญ, วิทยุชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 5-6.

⁴⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 92.

อังฉิดา ลิมปป์ปัทมปาณี กล่าวว่า ชาวอินเทอร์เน็ต ในยุคสมัยแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้เปิดแนวคิดใหม่ให้แก่งานวารสารศาสตร์ สื่อสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอมพิวเตอร์มีบทบาทในงานวารสารศาสตร์สูงมาก เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นได้ทั้งตัวสื่อและเป็นทั้งแหล่งข้อมูล ทั้งนี้อาศัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ต (Interconnecting Network หรือ Internet) เป็นแกนสำคัญ

สื่อสมัยใหม่มีจุดเด่นที่ลักษณะการเผยแพร่ข่าวสารกว้างขวาง ไร้พรมแดน หลากหลาย รวดเร็ว ไม่ต้องรอเวลา ข้ามเรื่องระยะทางได้ และเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย นอกจากนี้ยังมีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทาง คือสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ทันที ต่างจากสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนจากผู้รับมาเป็นผู้ส่งข่าวสารได้อีกด้วย

ชาวอินเทอร์เน็ต มีหลากหลายอาจแบ่งย่อยเป็นประเภทข่าวต่าง ๆ ได้แก่ ข่าวจากสำนักข่าว ข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ข่าวจากสื่อผสมผสาน และข่าวจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ โดยมีเนื้อครอบคลุมข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวอาชญากรรม ข่าวการศึกษา ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวสังคม ข่าววิทยาศาสตร์ ข่าวกีฬา หรือข่าวศิลปวัฒนธรรมและข่าวบันเทิง เช่นเดียวกับสื่ออื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข่าวเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหรือข่าวไอที และข่าวสังคมที่มีต้นตอจากการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตการใช้คอมพิวเตอร์ บางครั้งเป็นข่าวสำรวจความคิดเห็นจากผู้อ่านในประเด็นต่าง ๆ หรือแสดงความคิดเห็นแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง และสังคม เปิดโอกาสให้ผู้อ่านลงความคิดเห็นบนเว็บเพจ ซึ่งข่าวเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับผู้อ่านเป้าหมายของกระแสสังคม⁴⁸

ขวัญเรือน กิติวัฒน์ และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร กล่าวว่า เทคโนโลยีสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์มีส่วนสำคัญในการขัดเกลาปรุงแต่งอารมณ์ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของกลุ่มคนในสังคม แม้จะไม่ใช่วิธีผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงทันทีทันใดเช่นเดียวกับสื่อระหว่างบุคคลก็ตามในยุคสังคมสารสนเทศคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทอย่างสูงมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในกระบวนการสื่อสารเพื่อให้การสื่อสารมีคุณภาพขึ้น นอกจากนี้เทคโนโลยีทางการสื่อสารในยุคสังคมสารสนเทศอย่างอินเทอร์เน็ตยังเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์ตัดตัวเองออกจากสังคมมากขึ้น กล่าวคืออินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายเอื้อให้มนุษย์รับรู้ข่าวสารและแสวงหาความรู้ทุกเรื่องได้จากทั่วทุกมุมโลก เราสามารถอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ได้จากอินเทอร์เน็ตแทนที่จะเดินไปซื้อหนังสือจากร้านเหมือนเดิม เราสามารถค้นหาเรื่องราวที่เราสนใจได้จากอินเทอร์เน็ตและสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 97-99.

นั้น ๆ ใ้กับผู้ที่มีความสนใจร่วมกันผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยที่เราไม่จำเป็นต้องได้พบหรือรู้จักกับผู้นั้นในชีวิตจริงเลย⁴⁹

ลิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์ กล่าวว่่า ชาวออนไลน์ หรือ อินเทอร์เน็ต จัดเป็นสื่อใหม่ ของวงการสื่อสารมวลชนที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัวเป็นทั้งสื่อระหว่างบุคคลและสื่อมวลชนได้ ในเวลาเดียวกัน การเป็นสื่อสารมวลชนของอินเทอร์เน็ต คือการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทาง หน้าเว็บไซค์ในปัจจุบัน การดำเนินธุรกิจด้านการบริหารข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ตเป็นไป อย่างลึกซึ้ง รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ก็ให้ความสำคัญกับสื่อใหม่นี้เช่นที่เห็นเด่นชัดก็คือธุรกิจ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยเฉพาะหนังสือในต่างประเทศต่างก็เล็งเห็นถึงศักยภาพของอินเทอร์เน็ต จึงเปิดเว็บไซค์หนังสือพิมพ์ฉบับอินเทอร์เน็ตขึ้น เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์และการเสนอข่าว ผ่านจอภาพมอนิเตอร์ของเครื่องคอมพิวเตอร์ การดำเนินธุรกิจของสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้

ลักษณะของข่าวอินเทอร์เน็ตต้องสั้น กระชับ ได้ใจความ ชีวติชีวา การเขียนเพื่อนำเสนอ บนสื่อออนไลน์จะเป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบการเขียนสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ วิทยูกระจายเสียงและวิทยูโทรทัศน์ กล่าวคือ การเขียนข่าวออนไลน์ ตั้งสั้น กระชับ ได้ใจความ มากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ ในขณะที่เดียวกันต้องเข้าใจง่าย และสามารถนำเสนอรายละเอียดข้อมูลในเชิงลึก ได้มากกว่าสื่อวิทยูกระจายเสียงและวิทยูโทรทัศน์ โดยเน้นให้กลุ่มผู้อ่านสนใจที่จะค้นคว้าหา ข้อมูลต่อไป รวมทั้งให้เขามีส่วนร่วมในการนำเสนอข่าวนั้น ๆ ได้ด้วย

การเขียนข่าวออนไลน์ควรใช้รูปประโยคสั้น ๆ ประโยคหนึ่ง ๆ ควรมีใจความสำคัญเพียง ประเด็นเดียวเท่านั้น ประโยคแต่ละประโยคที่เรียบร้อยเป็นข่าวนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์และเรียง ตามกันไปตามลำดับเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน เน้นภาษาที่เข้าใจง่าย และดึงดูดความสนใจ ของผู้อ่านได้ตลอดเวลา⁵⁰

สรุปได้ว่า การเผยแพร่ข่าวสารทางการเมือง คือ ปรัชญาของการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองให้กับประชาชน ได้รับทราบ โดยมีสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยู และสื่อ อินเทอร์เน็ต เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลระหว่างผู้ปกครองกับประชาชน เพื่อให้ทราบ ความเคลื่อนไหว นโยบาย รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาทางการเมืองให้สอดคล้อง และเกิดการ มีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง

⁴⁹ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ และภัสวดี นิตินทรสุนทร, แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรม การสื่อสาร, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540), หน้า 5-12.

⁵⁰ ลิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์, การข่าวขั้นสูงและการบรรณาธิการ, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548), หน้า 245-253.

2.3.3 ความหมายของการรับรู้

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้ดังนี้

มานะ อ่อนท้วม กล่าวว่า การรับรู้ คือการสัมผัสที่มีความหมาย (Sensation) การรับรู้เป็นการแปลหรือการตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับออกเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายหรือรู้จักเข้าใจ ซึ่งในการแปลหรือตีความนี้จำเป็นที่อินทรีย์จะต้องใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีแต่ก่อนแล้ว กระบวนการรับรู้จะเกิดขึ้นต้องประกอบด้วย

1. การสัมผัสหรืออาการสัมผัส
2. ชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้าที่มาเร้า
3. การแปลความหมายจากอาการสัมผัส
4. การใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเพื่อแปลความหมาย⁵¹

ศิริชัย ไตรสารศรี กล่าวว่า ร่างกายของมนุษย์มีทางรับรู้หรือรู้สึกสัมผัสอยู่หลายทางและจากการที่ร่างกายถูกปลุกให้ตื่นตัวจากการเร้าของสิ่งแวดล้อมทั้งปวง โดยผ่านทางประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งหรือรวมกันหลายทางและเกิดเป็นการรับรู้ขึ้น จากการรับรู้ในเฉพาะสิ่ง ร่างกายจะก่อเป็นรูปแบบของสิ่งนั้นขึ้นมาจากประสบการณ์ในสิ่งนั้นหลายแง่มุม กลายเป็นความคิดความเข้าใจในสิ่งนั้นขึ้นมาจากประสบการณ์ในสิ่งนั้นหลายแง่มุม กลายเป็นความคิดความเข้าใจในสิ่งนั้นกว้างขวางขึ้น จนเกิดภาพในสิ่งนั้นแจ่มชัดขึ้น เรียกว่าความคิดรวบยอด⁵²

สรุปได้ว่า ความหมายของการรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายหรือการตีความหมายของการสื่อสารที่ได้รับรู้ และเข้าใจ โดยใช้ประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ทักษะคิด เป็นพื้นฐานในการแปลความหมาย ทั้งนี้ผลของการรับรู้อาจมีผลในเชิงบวกหรือลบก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความคาดหวังที่รับรู้ได้

2.3.4 ความหมายการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ความหมายของข่าว และข่าวสารทางการเมือง (Definition of News and Political Information)

ข่าว ไม่มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนนะความเข้าใจของแต่ละบุคคล และสังคม ซึ่ง **ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา** ได้รวบรวมไว้ดังนี้

⁵¹มานะ อ่อนท้วม, อ่างในจินภา ไกร้มา, “พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, หน้า 12.

⁵²เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

ข่าว คือ รายงานเหตุการณ์หรือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ มีความสำคัญแปลกใหม่เป็นที่น่าสนใจของประชาชน

ข่าว คือ การรายงานข้อเท็จหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับ เหตุการณ์กำลังได้รับความสนใจ มีความสำคัญต่อคนจำนวนมาก

ข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์ หรือความคิดเห็นของนักข่าว และบรรณาธิการได้พิจารณาเลือกสรรแล้วด้วยความเชื่อมั่นว่าเหตุการณ์หรือความคิดเห็นดังกล่าวเป็นที่สนใจของผู้รับสารส่วนใหญ่หรือบางส่วน⁵³

ลีรินทิพย์ ชันสุวรรณ ให้คำนิยามของข่าวว่า ข่าวคือรายงานของเหตุการณ์หรือความคิดเห็น ซึ่งเป็นที่สนใจของผู้รับสารส่วนใหญ่หรือบางส่วน ซึ่งมีองค์ประกอบของเหตุการณ์ที่มีคุณค่าข่าวดังนี้ คือ ปลอดภัย ความถูกต้องและทันต่อเวลา ความใกล้ชิด ความมีชื่อเสียง ความขัดแย้ง ผลกระทบ ความมีเงื่อนงำ ภัยพิบัติและความก้าวหน้า เพศ และความแปลกประหลาดผิดธรรมดา⁵⁴

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ให้ความเห็นข่าวสารเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่ง เป็นกำหนดอำนาจหรืออิทธิพลทางการเมือง ลดความไม่แน่ใจ ช่วยให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพขึ้น

ในเรื่องของการสื่อสาร ข่าวสารจะมีลักษณะเป็นสาร ในรูปลักษณะของสัญลักษณ์ ดังนั้น ข่าวสาร จึงหมายถึง เนื้อหาของสื่อที่ใช้อะไรก็ได้ช่วยลดความไม่แน่ใจ หรือจำนวนทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ช่วยให้ผู้คลคลายภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่จะกระทำในสถานการณ์นั้น ๆ

เมื่อพิจารณาความหมายของข่าว และข่าวสารแล้วจะเห็นว่า ข่าวสาร มีความหมายครอบคลุมรวมไปถึงข่าวด้วย เนื่องจาก ข่าวสาร หมายถึงข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสภาวะอารมณ์ด้วย

ข่าวสาร เป็นคำที่พบเห็นกันบ่อยครั้งทั้งในแวดวงวิชาการและในชีวิตประจำวันทั่วไป แต่ก็ยังไม่ได้มีการให้คำจำกัดความ คำว่า ข่าวสาร หรือ Information หมายถึงทักษะหรือความรู้ซึ่งบุคคลได้รับการฝึกฝนอบรมมาก่อน ข่าวสาร เนื้อหา ของสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร วิลเบอร์ ชแรมม์ อธิบายว่า ข่าวสาร หมายถึง เนื้อหาอะไรก็ได้ที่จะช่วยลดความไม่แน่ใจ หรือจำนวนทางเลือกที่อาจจะเป็นไปได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ช่วยให้ผู้คลสามารถสร้างภาพที่ชัดเจน ขยายภาพแวดล้อมที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และช่วยกำหนดพฤติกรรมที่เขาควรจะทำในสถานการณ์นั้น ๆ⁵⁵

⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 142-143.

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10-11.

สรุปได้ว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การแปลความหมาย หรือการตีความหมาย ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ซึ่งต้องใช้บริบททางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย สังคม วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการแปลความหมายของข่าวสารทางการเมืองด้วย ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการทราบข้อมูลแลความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ภายใต้ระบบและสังคมทางการเมืองการปกครอง

2.3.5 ลักษณะทางประชากรของผู้รับข่าวสาร

การวิเคราะห์ผู้รับสารทำเพื่อประโยชน์ ดังนี้ เพื่อทราบว่าใครเป็นผู้รับสารเป้าหมายของเรา ผู้รับสารเหล่านี้มีลักษณะอย่างไร มีความต้องการอย่างไร มีความสนใจอะไร มีความรู้ขนาดไหน มีทัศนคติและค่านิยมอย่างไร จะตีความหมายของสารอย่างไร จะมีพฤติกรรมตอบสนองต่อสารอย่างไร และเพื่อทราบว่าผู้รับสารเป้าหมายของเราเป็นใครแล้ว เราจะได้วางแผนล่วงหน้าเพื่อเตรียมปรับการสื่อสารของเราให้เหมาะสมกับผู้รับสารเป้าหมายก่อนลงมือทำการสื่อสาร

ประมะ สตะเวทิน กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร ที่มีผลต่อการเปิดรับสารมี 5 ประการคือ

1. อายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรมกล่าวคือ คนที่อายุน้อยจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ ใจร้อน มองโลกในแง่ดี สนใจเรื่องการศึกษา ความยุติธรรม ความเสมอภาคในสังคม ส่วนคนที่มีความอายุมากจะมีความคิดอนุรักษนิยมมากกว่า ยึดถือการปฏิบัติมากกว่ามีความระมัดระวังมองโลกในแง่ร้ายสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีความอายุมีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่า อายุยังเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูงด้วย นอกจากนี้โดยปกติแล้วคนที่มีความวัยต่างกันมักมีความต้องการในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย เช่นคนวัยกลางคนและคนสูงอายุมักจะคิดเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนในเรื่องของการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน คนมีอายุมากจะอ่านจดหมายถึงบรรณาธิการ ข่าวการเมือง และฟังวิทยุก็เช่นกันคนที่มีความอายุมากมักจะฟังรายการหนัก ๆ เช่น ข่าวการอภิปรายปัญหาสังคม ดนตรีคลาสสิก รายการศาสนา ในขณะที่คนที่มีความอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่ค่อยจะอ่านบทบรรณาธิการ จะฟังวิทยุประเภทดนตรีสมัยใหม่

2. เพศ ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคน 2 เพศ ไว้แตกต่างกัน ผู้หญิงมีจิตใจอ่อนไหว เจ้าอารมณ์ อ่อนโยนอ่อนตามเป็นแม่บ้านการเรือน ถูกชักจูงได้ง่าย หยั่งถึงจิตใจคนได้มากกว่าผู้ชาย และสามารถคาดคะเนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้มากกว่าผู้ชาย มักโทษตัวเองเมื่อเกิดความผิดพลาด ส่วนผู้ชายใช้เหตุผลและจดจำข่าวได้มากกว่าผู้หญิง มักโทษคนอื่นหรืออุปสรรคอื่น ๆ เมื่อเกิดความผิดพลาด

3. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึงอาชีพและรายได้ เชื้อชาติและชาติพันธุ์ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว คนที่มีรายได้สูงมักจะใช้สื่อมวลชนมาก และจะใช้เพื่อแสวงหาข่าวสารหนักเช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม

4. การศึกษา คนที่มีการศึกษาต่างกันจะทำให้มีความรู้สึกนึกคิดอุดมการณ์และความต้องการแตกต่างกันด้วย คนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ดีจะเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะมีความรู้กว้างขวางหลายเรื่อง เข้าใจศัพท์มาก เข้าในสารได้ดี ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย หากสารที่ไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอก็มักจะได้รับการโต้แย้งจากคนเหล่านั้น คนที่มีการศึกษาสูงมักใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย ซึ่งชอบใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

5. ศาสนา ก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้รับสารในด้านทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรม ตั้งแต่เกิดคนตายผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและจากคำสอนที่ได้รับโดยตรงในการดำเนินชีวิต คนที่นับถือศาสนาต่างกันจะมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมแตกต่างกันไป⁵⁶

สรุปได้ว่า ลักษณะทางประชากรของผู้รับข่าวสาร คือ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารทางการเมืองของประชากร ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดลักษณะทางประชากร ของการศึกษาวิจัย พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้

2.3.6 ข่าวสารความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในประเทศ

ระบบการเมืองไทยดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบแห่งแนวคิดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของประชาชน ได้แก่ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นการปกครองที่มีโครงสร้างเน้นตามแบบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเหตุมีผล

พรัคที ผ่องแผ้ว กล่าวว่า ประชาชนที่มีความพร้อมสำหรับระบบประชาธิปไตยแบบนี้ จะต้องเป็นพลเมืองที่มีความรู้ในข่าวสารมีความเข้าใจทางการเมืองพอสมควร สิ่งที่มีความสำคัญต่อบทบาทของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยก็คือ ข่าวสารข้อมูล (Information) ประเทศที่จะสามารถเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงนั้นจะต้องเป็นประเทศที่ประชาชน รู้ถึงความเคลื่อนไหวและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศของตน ในเชิงเปรียบเทียบความรู้ข่าวสารทางการเมืองของคนไทยและคนอเมริกันว่า คนไทยเรามีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่น้อยไปกว่าคนอเมริกันทีเดียว⁵⁷

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 112-118.

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 56 .

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว แบ่งข่าวสารทางการเมืองของคนไทยอย่างกว้าง ๆ โดย “แบ่งประเด็นพิจารณาออกเป็นเรื่อง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับข่าวสารการเมืองของคนไทย เช่น

1.1 การรู้จักบุคคลชั้นนำ องค์กร และสถาบันการเมืองที่สำคัญ เช่น นายกรัฐมนตรี พรรคการเมือง รัฐสภา คณะรัฐมนตรี เป็นต้น

1.2 ความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของประเทศ เช่น อาณาเขตติดต่อสภาพของแต่ละภูมิภาค เป็นต้น

1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญของประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน

2. ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง และแหล่งที่มาที่สำคัญของการได้มาซึ่งข่าวสารทางการเมือง

3. ความสัมพันธ์ของความรู้ทางการเมืองกับตัวแปรสำคัญที่น่าจะมีผลเกี่ยวข้องเป็นต้นว่า เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ถิ่นที่อยู่อาศัย และความสนใจที่มีต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

4. ความสัมพันธ์ของความรู้ข่าวสารทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญเช่น ผลที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทักษะคิดทางการเมือง ความรู้สึกรับรู้ประสิทธิภาพทางการเมือง และการตระหนักถึงหน้าที่และบทบาทขององค์กรและสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ⁵⁸

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว กล่าวว่า พฤติกรรมทางการเมืองก็เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ ของมนุษย์ที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม (Behavioral Determinants) จริงอยู่ที่ว่าพฤติกรรมบางอย่างอาจเกิดขึ้นเพราะธรรมชาติหรือสัญชาตญาณ สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ส่วนหนึ่งได้แก่ลักษณะนิสัยของบุคคล ซึ่งรวมถึง ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นต้น และอีกส่วนหนึ่งได้แก่ ส่วนที่ไม่ใช่ลักษณะนิสัย แต่เป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) ซึ่งได้แก่ ทักษะคิดและสถานการณ์ ความรู้ข่าวสารทางการเมืองอาจจัดเข้าเป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรมประเภทหนึ่ง คือ

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ข่าวสารทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างมากคือพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการสังกัดกลุ่ม สมาคม สันนิบาต องค์กร มากมายหลากหลายในรัฐการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ต้องมีแรงจูงใจและทรัพยากรที่แตกต่างกัน เช่น การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เพื่อร้องเรียนในเรื่องความเดือดร้อนของตนเอง ย่อมต้องการแรงจูงใจและทรัพยากรไม่มากเท่ากับสมัครเข้ารับเลือกตั้ง

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8-9.

เพื่อการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองพลเมืองสามารถทำได้อย่างสม่ำเสมอและมีผล โดยตรงต่อผู้นำ คือทำให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนเพื่อให้ได้คะแนนเสียงสนับสนุนจากประชาชนเสมอ⁵⁹

สรุปได้ว่า ข่าวสารทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไป กล่าวคือ คนที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะเข้าสังกัดกลุ่ม เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงความสนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการสมัครเข้าชิงตำแหน่งในการเลือกตั้งสูงกว่าผู้มีความรู้ข่าวสารทางการเมืองต่ำกว่า ผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกของตนเอง ในขณะที่ผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองต่ำมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการถูกชักจูงระดมพลังได้ง่ายกว่า

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรพัตน์ สุวรรณรัตน์ และอนุรักษ์ สงค์เกื้อ ได้ศึกษา ผลกระทบของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์มิตติชนต่อทัศนคติของประชาชนในด้านการบริหารงานของรัฐบาลอภิสิทธิ์ พบว่า พฤติกรรมการอ่านข่าวการเมืองในประเด็นข่าวการเมืองที่อ่านจากหนังสือพิมพ์มิตติชน ส่วนใหญ่เป็นประเด็นการประท้วงของประชาชนต่อนโยบายการบริหาร รองลงมาคือประเด็นการบริหารงานของรัฐบาล และอันดับสุดท้ายเป็นประเด็นการปรับรัฐมนตรี ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่ใช้เวลา 15-30 นาที รองลงมาใช้เวลา 31-45 นาที และต่ำกว่า 15 นาที ตามลำดับ ด้านเหตุผลที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์มิตติชน ส่วนใหญ่เพราะมีบทความวิเคราะห์เจาะลึก วิจัยประเด็นทางการเมือง รองลงมาชอบอ่านคอลัมน์ประจำในหนังสือพิมพ์มิตติชน เนื่องจากเนื้อหามีความบันเทิงหลากหลายอ่านได้ทั้งครอบครัว ตามลำดับ

ส่วน ทัศนคติต่อการบริหารรัฐบาลอภิสิทธิ์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการสร้างความรู้ในเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกมีส่วนช่วยบ้างในการสร้างความรู้ และรองลงมา รู้สึกมีส่วนอย่างมาก ด้านความเป็นกลางทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้สึกไม่แน่ใจเรื่องความเป็นกลาง และรองมาคิดว่าเป็นกลาง ด้านอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกมีอิทธิพลปานกลาง และรองลงมา รู้สึกมีอิทธิพลบ้าง

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 111-131.

ประชาชนมีทัศนคติต่อการนำเสนอข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์มติชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติของประชาชนที่ได้อ่านข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์มติชนในการบริหารงานของรัฐบาลชุกอภิสถียรอยู่ในระดับค่อนข้างมีอิทธิพล

ส่วนข่าวการเมืองมีผลต่อทัศนคติของประชาชนอย่างไร พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้องค์กรอิสระ เช่น ปปช. เข้ามาตรวจสอบการทำงาน รองลงมามีความต้องการให้ปรับคณะรัฐมนตรีใหม่ รองลงมามีความต้องการให้รัฐบาลทั้งหมดลาออก และให้ยุบสภาเพื่อเลือกตั้งใหม่ ตามลำดับ⁶⁰

วันเพ็ญ พินเฟือก ได้ศึกษาการรับทราบข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี พบว่าประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 29-38 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพส่วนใหญ่คือ ทำงานบริษัท / รับจ้าง มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 0-8,000 บาท และอาศัยอยู่บริเวณเกาะเกร็ดระหว่าง 21-30 ปี การรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตระหนักที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ผลจากการวิจัยยังพบว่า สื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารการอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ได้แก่ โทรทัศน์ ดังนั้น จึงควรมีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านโทรทัศน์ให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการเผยแพร่ผ่านทางสื่อเฉพาะกิจให้มากขึ้นด้วย เช่น แผ่นพับ / โปสเตอร์ เอกสารราชการและนิทรรศการ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข่าวสารจากสื่อเหล่านี้ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อจะได้มีความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น⁶¹

⁶⁰ นายพรพัฒน์ สุวรรณรัตน์ และนาย อนุรักษ์ สงค์เกื้อ, ผลกระทบของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์มติชนต่อทัศนคติของประชาชนในด้านการบริหารงานของรัฐบาลอภิสถียร, รายงานวิจัยการเรียนวิชา วส.310 การศึกษาเฉพาะบุคคล, ปีการศึกษา 2553, ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์. 2554, 124 หน้า.

⁶¹ วันเพ็ญ พินเฟือก, การรับทราบข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2544), 124 หน้า.

วัลลภ วิบูลย์กุล ได้ศึกษาการรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาหนองบัวลำภู โดยเป็นวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ความคิดเห็นทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานประถมศึกษา หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารด้านการเมือง พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเคลื่อนไหวของนักการเมือง พรรคการเมือง และด้าน ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านนโยบายกิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านความคิดเห็นด้านการเมือง พบว่า ในภาพรวมครูมีความคิดเห็นด้านการเมืองอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรณรงค์หาเสียงและสนับสนุนพรรคการเมือง ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ ครูมีความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความคิดเห็นได้ คือ การเข้าแข่งขันทางการเมือง พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และการสื่อสารทางการเมือง

3. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมครูมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ด้านการสื่อสารทางการเมือง มีการปฏิบัติระดับปานกลาง ด้านพฤติกรรมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และด้านการรณรงค์หาเสียงและสนับสนุนพรรคการเมือง ครูมีการปฏิบัติในระดับน้อย และด้านการเข้าแข่งขันทางการเมือง ครูมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด⁶²

จันทิมา ทองเจริญ ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสารกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านประชากรกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถกล่าวได้ดังนี้ นักศึกษาที่มี เพศ อายุ ระยะเวลาที่ศึกษาในปัจจุบัน และระดับรายได้ของครอบครัวต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสื่อสาร กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ นักศึกษาที่พูดคุยเรื่องการเมือง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง นักศึกษาที่เคยพูดคุยเรื่องการเมืองนาน ๆ ครั้ง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ นักศึกษาที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

⁶² เรื่องเดียวกันหน้า 17-18.

ร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงและนักศึกษาที่เปิดรับโทรทัศน์ทุกวัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง⁶³

นันทพัชร ปานะรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง สื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมือง พบว่า สื่อมวลชนทุกรูปแบบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองทั้งภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัยของนักศึกษา⁶⁴

สถัญญ์รัฐ แจ่มสมบูรณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โทรทัศน์ เป็นช่องทางการสื่อสารที่ประชาชนเลือกติดตามข่าวสารบ่อยครั้งที่สุดรองลงมาคือหนังสือพิมพ์ วิทยุและนิตยสาร ตามลำดับ ส่วนช่องทางการสื่อสารที่เป็นบุคคลพบว่าผู้มีอาวุโสหรือมีความรู้ในท้องถิ่นเป็นช่องทางที่ประชาชนติดตามบ่อยที่สุดรองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการตามลำดับ และปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับข่าวสารทางการเมือง อย่งไรก็ดี ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง⁶⁵

วรารุช เด่นแพทย์ชรางกูร ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้รับข่าวสารทั่วไปโดยแยกตามประเภทของสื่อพบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษาได้รับรู้ข่าวสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด นักศึกษายังให้ความน่าเชื่อถือในสื่อโทรทัศน์โดยมีเหตุผลว่าสื่ออื่นมีทั้งภาพและเสียง ส่วนการเปิดรับข่าวสารการเมืองในระดับสูงจากโทรทัศน์ โดยการเปิดรับสื่อทุกวันมาก

⁶³ จันทิมา ทองเจริญ, อ่างในจินดาภา ไคร้มา, “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, 157 หน้า.

⁶⁴ นันทพัชร ปานะรัตน์, “สื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร,” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2549, 121 หน้า.

⁶⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 32.

ที่สุด โดยให้ความสำคัญเชื่อถือและการแลกเปลี่ยนพูดคุยประเด็นทางการเมืองที่ได้จากสื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และวิทยุ⁶⁶

ศุภวัช มีบุญธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ โดยที่เพศและสาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนปัจจัยด้าน อายุ รายได้ของครอบครัวและการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต⁶⁷

สุชุม เกสรสิทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของพนักงานภาคเอกชน : ศึกษาเฉพาะพนักงาน บริษัท เนชั่นพับลิชชิ่ง กรุ๊ป จำกัด พบว่า พนักงานส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เป็นประจำ รองลงมาอ่านหนังสือพิมพ์เป็นครั้งคราว สภาพภูมิหลังของพนักงานที่ต่างกันอันได้แก่ ตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ลักษณะงาน และรายได้มีผลต่อพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การมีความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และนิตยสารรายสัปดาห์ มีความสัมพันธ์กับการมีความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง⁶⁸

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่สามารถนำมาประกอบเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้คือ

1. ด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ผู้วิจัยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีดังนี้คือ โดยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

1.1 เพศ

⁶⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

⁶⁷ศุภวัช มีบุญธรรม, “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2547, 94 หน้า.

⁶⁸สุชุม เกสรสิทธิ์, อ่างในจินฉภา ไคร้มา, “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, 173 หน้า.

- 1.2 อายุ
- 1.3 สาขาวิชาที่ศึกษา
- 1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย
2. ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้
 - 2.1 สื่อโทรทัศน์
 - 2.2 สื่อวิทยุ
 - 2.3 สื่อหนังสือพิมพ์
 - 2.4 นิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง
 - 2.5 คนใกล้ชิด

ส่วนช่องทางการสื่อสารที่เป็นบุคคลพบว่าผู้มีอาวุโสหรือมีความรู้ในท้องถิ่น เป็นช่องทางที่ประชาชนติดตามบ่อยที่สุดรองลงมาคือ ผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการตามลำดับ และปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อรวลี สีแพรวไพล ได้ทำการศึกษา เรื่อง การรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา พบว่า ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีความเข้าใจทางการเมืองในระดับสูง และเห็นว่าการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองทางสื่อมวลชนมีประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีประโยชน์ และน่าเชื่อถือมากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ และนิตยสาร ตามลำดับ และพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางสื่อมวลชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าเพื่อนร่วมงานเป็นสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารมากที่สุด และมีประโยชน์สูงสุด แต่เห็นว่าการรับรู้ข่าวสารจากผู้บังคับบัญชาเป็นข่าวสารที่น่าเชื่อถือมากกว่าจากสื่อบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และอัตราเงินเดือนที่แตกต่างกัน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจการเมืองอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน และกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อมวลชน และทางสื่อบุคคลที่แตกต่างกันจะมีระดับการรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจการเมืองโดยรวมในระดับที่แตกต่างกัน⁶⁹

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าการรับรู้ข่าวสารทั่วไปและข่าวสารทางการเมืองส่วนใหญ่รับข่าวสารผ่านสื่อ โทรทัศน์มากที่สุดและให้ความเชื่อถือเพราะว่าเห็นทั้งภาพและได้ยินเสียง และรองลงมาคือหนังสือพิมพ์และวิทยุตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่า

⁶⁹ อรวลี สีแพรวไพล, “การรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2549, 118 หน้า.

ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จะมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อแตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆ หรือไม่อย่างไร

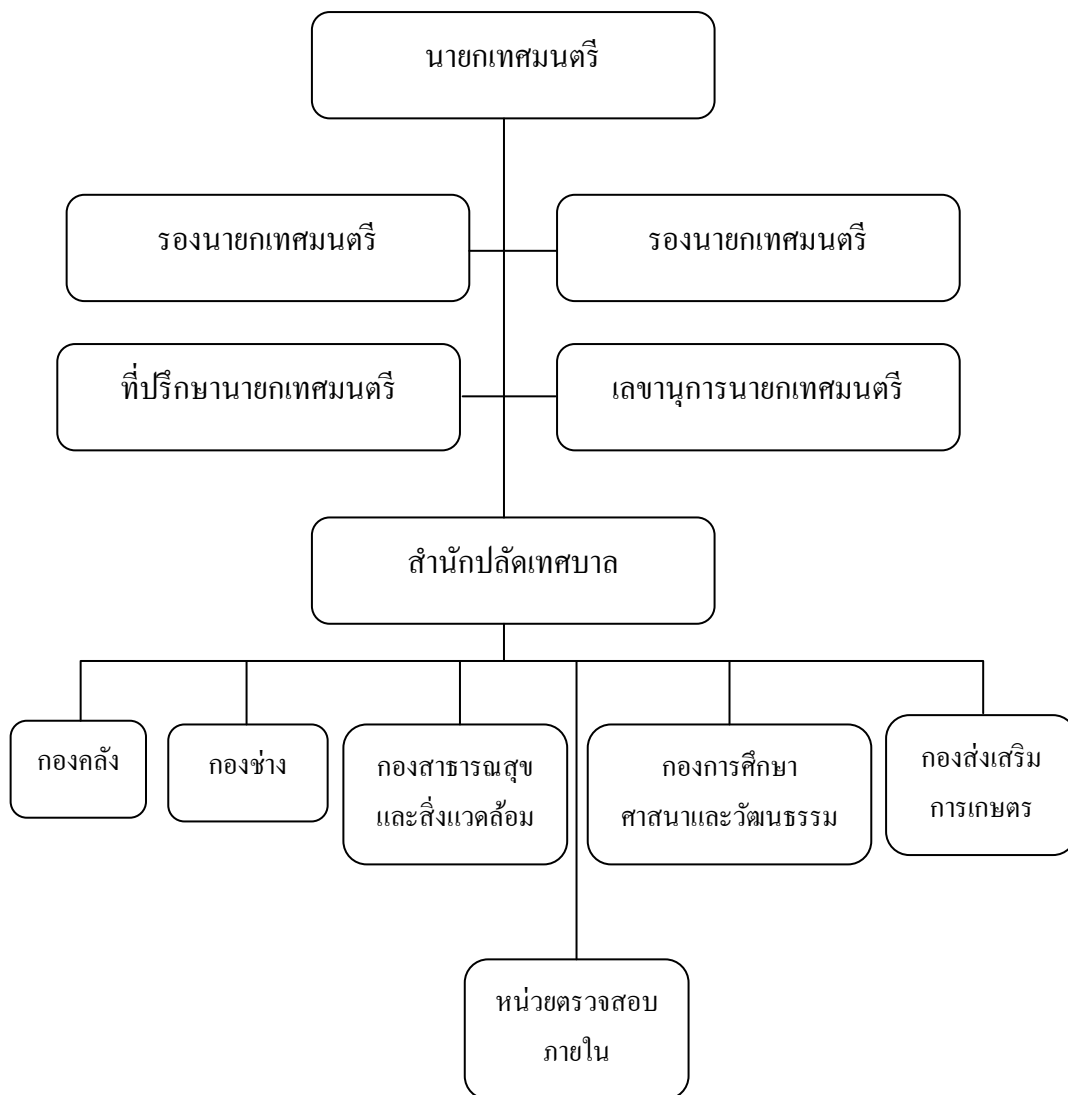
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

ที่ตั้ง งานเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 043-452000-2 โทรสาร 043-452003 e-mail address : tesabarn@bankhor.go.th

มีหมู่บ้านในการดูแลทั้งหมด 20 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ม.1 ท่อน้อย	11. ม. 11 หินลาด
2. ม.2 หนองป่อ	12. ม.12 หนองกุงน้อย
3. ม.3 ค้อ	13. ม. 13 คำก๊กค้อ
4. ม.4 โนนลาน	14. ม.14 วังตอ
5. ม.5 โลกเปี้ย	15. ม.15 เนินทอง
6. ม.6 โนนเรือง	16. ม.16 โลกศรี
7. ม.7 โลกสี	17. ม.17 หินลาด
8. ม.8 ซำจาน	18. ม.18 โนนเรือง
9. ม.9 ตอกแป้น	19. ม.19 หนองป่อ
10. ม.10 วังตอ	20. ม.20 ซำจาน

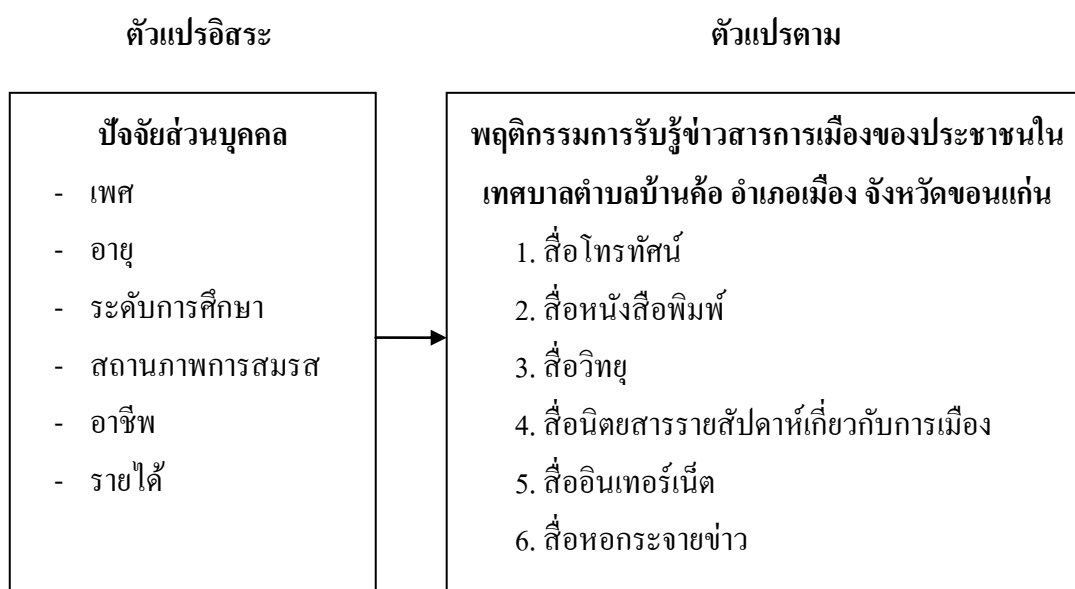
เทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีโครงสร้างการบริหารดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประยุกต์ประยุกต์ผลการวิจัยของ **สุชุม เกสรสิทธิ์**⁷⁰ มาสร้างกรอบแนวความคิดในการวิจัย ครั้งนี้ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ส่วนในด้านตัวแปรตามผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดเรื่อง ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองของ **สุรพงษ์ โสชนะเสถียร**⁷¹ เป็นการรับรู้ข่าวสารการเมืองของ ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6 ช่องทาง คือ 1) สื่อโทรทัศน์ 2) สื่อหนังสือพิมพ์ 3) สื่อวิทยุ 4) สื่อนิยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง 5) สื่ออินเทอร์เน็ต 6) สื่อหอกระจายข่าว ผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวความคิดในการวิจัย

⁷⁰ สุชุม เกสรสิทธิ์, อ่างแล้วหน้า 50, “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้), 2553, 173 หน้า.

⁷¹ สุรพงษ์ โสชนะเสถียร, อ่างแล้ว หน้า 29, การสื่อสารกับการเมือง, กรุงเทพมหานคร, 2541, หน้า 13.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การวัดค่าตัวแปร
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 20 หมู่บ้าน จำนวน 14,833 คน¹

3.1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 14,833 คน โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane's) ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

¹เทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น 1 กันยายน 2554.

$$n = \frac{N}{1 + N(d)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการหา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

d = ค่าสัดส่วนที่ต้องการให้ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างแตกต่างไปจากประชากรไม่เกินร้อยละ 5 หรือ .05

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{14,833}{1 + 14,833(.05)^2}$$

$$= 390$$

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนต่างๆ คือการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดของตัวอย่างตามวิธีการของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane's)² จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 14,833 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน แล้วนำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละหมู่บ้าน ตามสูตรดังนี้³

$$n_1 = \frac{N_i}{N} \times n$$

n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละเพศ

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละเพศ

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างสองเพศ

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

²สำเริง จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547), หน้า 103.

³กัลยา วานิชปัญญา, *สถิติสำหรับงานวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 19.

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำแนกออกเป็นหมู่บ้าน ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แยกตามหมู่บ้านและเพศ

ที่	หมู่บ้าน	ประชากร (Ni)		รวม (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n1)		รวม (n)
		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
หมู่ที่ 1	บ้านท่อน้อย	385	355	740	10	9	19
หมู่ที่ 2	บ้านหนองปอ	373	374	747	10	10	20
หมู่ที่ 3	บ้านค้อ	468	461	929	12	12	24
หมู่ที่ 4	บ้านโนนลาน	366	361	727	10	9	19
หมู่ที่ 5	บ้านโคกเปี้ย	510	467	977	13	12	26
หมู่ที่ 6	บ้านโนนเรือง	493	510	1003	13	13	26
หมู่ที่ 7	บ้านโคกสี	115	104	219	3	3	6
หมู่ที่ 8	บ้านชำจาน	147	111	258	4	3	7
หมู่ที่ 9	บ้านตอกแป้น	711	747	1458	19	20	38
หมู่ที่ 10	บ้านวังตอ	460	417	877	12	11	23
หมู่ที่ 11	บ้านหินลาด	188	230	418	5	7	11
หมู่ที่ 12	บ้านหนองกุงน้อย	385	355	740	10	9	20
หมู่ที่ 13	บ้านคำกค้อ	373	374	747	10	10	20
หมู่ที่ 14	บ้านวังตอ	468	461	929	12	12	24
หมู่ที่ 15	บ้านเนินทอง	366	361	727	10	9	19
หมู่ที่ 16	บ้านโคกสี	510	467	977	13	12	26
หมู่ที่ 17	บ้านหินลาด	493	510	1003	13	13	26
หมู่ที่ 18	บ้านโนนเรือง	115	104	219	3	3	6
หมู่ที่ 19	บ้านหนองปอ	190	173	363	5	5	10
หมู่ที่ 20	บ้านชำจาน	410	365	775	11	10	20
รวม		7,526	7,307	14,833	198	192	390

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกตามเพศ และหมู่บ้านของประชาชนที่อาศัยในเทศบาล ตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อจากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมอบแบบสอบถามให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอให้เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ คือ แจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่อาศัยในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เมื่อพบใครก็ตามคนนั้นเป็นตัวอย่าง ไม่จำกัดว่าคนไหน ให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัด พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6 ช่องทาง คือ 1) สื่อโทรทัศน์ 2) สื่อหนังสือพิมพ์ 3) สื่อวิทยุ 4) สื่อนิเทศสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง 5) สื่ออินเทอร์เน็ต 6) สื่อหอกระจายข่าว

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษา ทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแล้วนำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์
4. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบและผ่านการแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบ

ของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจง และ ความเหมาะสมของการใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruency : IOC) ของแบบสอบถาม

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ⁴

โดยที่ +1 แนใจว่าสอดคล้อง

0 ไม่แนใจว่าสอดคล้อง

-1 แนใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

3.4.2 การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. แบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับ ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 ชุด เพื่อนำ ข้อมูลมาหาคุณภาพแบบสอบถาม

2. นำแบบทดสอบไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าคงที่ภายในเนื้อหา เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของ คอนบาค (Cronbach) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัย ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยง

การหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม หาความเที่ยงภายในโดยหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตร⁵ คือ

⁴ ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

⁵ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 99.

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k = จำนวนของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลการทดสอบความเที่ยง ค่า $\alpha = .92$

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ สามารถหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ .92 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

4. นำเครื่องมือที่ทดลองแล้วพร้อมผลการทดสอบนำเสนออาจารย์ที่ปริกษาสารนิพนธ์ก่อนนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5. จัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริงและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวัดค่าตัวแปร

3.5.1 การวัดค่าตัวแปรอิสระ ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 2 เพศ ดังนี้
1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 6 ช่วงอายุ คือ 1) อายุไม่เกิน 20 ปี 2) อายุ 21-30 ปี 3) อายุ 31-40 ปี 4) อายุ 41-50 ปี 5) อายุ 51-60 ปี 6) อายุ 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 7 ระดับ คือ 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย 4) ปวช. 5) ปวส. 6) ระดับปริญญาตรี 7) สูงกว่าปริญญาตรี

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) โสด 2) สมรส 3) หย่า 4) หม้าย

อาชีพ หมายถึง อาชีพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำหรับสารนิพนธ์นี้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) ค้าขาย 2) รับจ้าง 3) รับราชการ 4) เกษตรกรรม 5) นักเรียน/นักศึกษา

รายได้ หมายถึง รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้
 1) ต่ำกว่า 2,500 บาท 2) 2,500–5,000 บาท 3) 5,001–10,000 บาท 4) 10,001–15,000 บาท
 5) 15,001–20,000 บาท และ 6) 20,001 บาทขึ้นไป

3.5.2 การวัดค่าตัวแปรตาม

พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6 ช่องทาง คือ 1) สื่อโทรทัศน์ 2) สื่อหนังสือพิมพ์ 3) สื่อวิทยุ 4) สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง 5) สื่ออินเทอร์เน็ต 6) สื่อหอกระจายข่าว โดยคำถามเป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) การสร้างคำถามตามแนวของ Likert⁶ มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้ค่าดังนี้ คือ

5 คะแนน	เท่ากับ	เป็นประจำ
4 คะแนน	เท่ากับ	บ่อยมาก
3 คะแนน	เท่ากับ	บ่อย
2 คะแนน	เท่ากับ	นาน ๆ ครั้ง
1 คะแนน	เท่ากับ	ไม่เคย

โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ ตามแนวของ (Scoring Rubric)⁷ เพื่อแปลผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยจากสูตรดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

$$(\text{ขีดจำกัดบนของชั้นแรก} = \text{ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก} + \text{ขนาดชั้น} - 0.01)$$

ช่วงคะแนน	แปลผล
1.00-2.33	น้อย
2.34-3.67	ปานกลาง
3.68-5.00	มาก

⁶ ตำรึง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547), หน้า 148-152.

⁷ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2546), หน้า 99.

3.5.3 การหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ทดสอบความสัมพันธ์

1. **ตัวแปรอิสระ** คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสถานภาพการสมรส รายได้

2. **ตัวแปรตาม** คือ พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6 ช่องทาง คือ 1) สื่อโทรทัศน์ 2) สื่อหนังสือพิมพ์ 3) สื่อวิทยุ 4) สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง 5) สื่ออินเทอร์เน็ต 6) สื่อหอกระจายข่าว โดยนำคะแนนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเป็นกลุ่มเพื่อให้อยู่ในอันดับสเกล มีเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ค่าคะแนนที่ได้สูงสุด คือ 164

ค่าคะแนนที่ได้ต่ำสุด คือ 35

จำนวนชั้นที่ต้องการแบ่ง คือ 3 ชั้น

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{164 - 35}{3} = 43$$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น - 1)⁸

ช่วงคะแนน	แปลผล
1.00-2.33	น้อย
2.34-3.67	ปานกลาง
3.68-5.00	มาก

⁸ ชูศรี วงศ์ธนะ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2547), หน้า 89.

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

3.6.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น ถึง นายกเทศมนตรีเทศบาลบ้านค้อ เพื่อความความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.2 ขอนหนังสือจากหัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น

3.6.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอให้เก็บข้อมูลและให้นำแบบสอบถามทั้งหมดส่งคืนผู้วิจัย

3.6.4 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดลำดับข้อมูลเพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลต่อไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมนำไปทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางพร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6 ด้าน คือ สื่อโทรทัศน์ ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อวิทยุ ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต ด้านสื่อกระจายข่าว ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นที่มีต่อการรับรู้ข่าวสารการเมือง ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาล ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.8.1 สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย สถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.8.2 สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) โดยใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พร้อมทั้งได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ผู้ประชาชนมีเพศต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน ประชาชนมีอายุต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน ประชาชนมีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน ประชาชนมีระดับการศึกษาของต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน ประชาชนมีรายได้ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน ประชาชนมีระดับการศึกษาของต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 390 คน แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางพร้อมคำบรรยายใต้ตาราง ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
DF.	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
Sig.	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางพร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6 ด้าน คือ สื่อโทรทัศน์ ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อวิทยุ ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต ด้านสื่อกระจายข่าว ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นที่มีต่อการรับรู้ข่าวสารการเมือง ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาล ตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) นำเสนอผลการ วิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายใต้ตาราง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ประชาชนในเทศบาล ตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	184	47.20
หญิง	206	52.80
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็น เพศหญิง มากที่สุด จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 52.80 และเป็นเพศชาย จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุไม่เกิน 20 ปี	59	15.10
21 – 30 ปี	82	21.00
31 – 40 ปี	87	22.30
41 – 50 ปี	86	22.10
51 – 60 ปี	43	11.00
61 ปีขึ้นไป	33	8.50
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 รองลงมาอายุ 41-50 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 อายุ 21-30 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 อายุไม่เกิน 20 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 อายุ 51-60 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยม	115	29.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	74	19.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	47	12.00
ปวช.	50	12.80
ปวส.	41	10.50
ปริญญาตรี	46	11.80
สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.40
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยม มากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 รองลงมามีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 มีระดับการศึกษา ปวช. จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 มีระดับการศึกษา ปวส. จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	115	29.50
สมรส	234	60.00
หม้าย	25	6.40
หย่า	16	4.10
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส มากที่สุด จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 มีสถานภาพหม้าย จำนวน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหย่า น้อยที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอาชีพ

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	27	6.90
รับจ้าง	152	39.00
รับราชการ	61	15.60
เกษตรกรรวม	86	22.10
นักเรียน/นักศึกษา	64	16.50
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง มากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็น ร้อยละ 39.00 รองลงมามีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 นักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 มีอาชีพรับราชการ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย น้อยที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามรายได้

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,500 บาท	104	26.60
2,500–5,000 บาท	124	31.80
5,001–10,000 บาท	78	20.00
10,001–15,000 บาท	42	10.80
15,001–20,000	10	2.60
20,001 บาทขึ้นไปบาท	32	8.20
รวม	390	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 2,500-5,000 บาท มากที่สุด จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 น้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย สื่อโทรทัศน์ ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อนิตยสาร รายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง ด้านสื่อวิทยุ ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต ด้านสื่อหอกระจายข่าว ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	พฤติกรรมการรับรู้		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านสื่อโทรทัศน์	2.94	1.00	ปานกลาง
2. ด้านสื่อหนังสือพิมพ์	2.53	0.91	ปานกลาง
3. ด้านนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง	2.30	0.95	น้อย
4. ด้านสื่อวิทยุ	2.61	1.23	ปานกลาง
5. ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต	2.16	0.96	ปานกลาง
6. ด้านสื่อหอกระจายข่าว	2.37	1.05	ปานกลาง
รวม	2.48	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านด้านสื่อโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ด้านสื่อวิทยุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ด้านสื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ด้านสื่อกระจายข่าว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37 และด้านสื่ออินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์

ด้านสื่อโทรทัศน์	พฤติกรรมการรับรู้		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ท่านชมรายการข่าวการเลือกตั้ง	3.23	1.21	ปานกลาง
2. ท่านชมข่าวการจัดตั้งรัฐบาล	2.86	1.18	ปานกลาง
3. ท่านชมข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาล	2.98	1.19	ปานกลาง
4. ท่านชมข่าวการประชุมรัฐสภา	2.86	1.21	ปานกลาง
5. ท่านชมข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังประชาชน ในเรื่องเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ	2.82	1.15	ปานกลาง
6. ท่านชมข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล	2.95	1.24	ปานกลาง
7. ท่านชมข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐ	2.86	1.15	ปานกลาง
รวม	2.94	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านชมรายการข่าวการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 รองลงมา คือ ท่านชมข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และ ท่านชมข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อหนังสือพิมพ์

ด้านสื่อหนังสือพิมพ์	พฤติกรรมการรับรู้		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ท่านอ่านข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง	2.87	1.27	ปานกลาง
2. ท่านอ่านข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชน	2.54	1.03	ปานกลาง
3. ท่านอ่านข่าวการแถลงนโยบาย	2.61	1.21	ปานกลาง
4. ท่านอ่านข่าวมติคณะรัฐมนตรี	2.31	1.06	น้อย
5. ท่านอ่านข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน	2.52	1.14	ปานกลาง
6. ท่านอ่านข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล	2.48	1.17	ปานกลาง
7. ท่านอ่านข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐ	2.39	1.06	ปานกลาง
รวม	2.53	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านอ่านข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 รองลงมา คือ ท่านอ่านข่าวการแถลงนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 และท่านอ่านข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง

ด้านสื่อวิทยุสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง	พฤติกรรมการรับรู้		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์บ่อยแค่ไหน	2.30	1.11	น้อย
2. ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์	2.39	1.15	ปานกลาง
3. ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์	2.19	1.06	น้อย
รวม	2.30	0.95	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 รองลงมา คือ ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์บ่อยแค่ไหน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 และท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุ

ด้านสื่อวิทยุ	พฤติกรรมการรับรู้		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ท่านพึงข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง	2.54	1.20	ปานกลาง
2. ท่านพึงข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชน	2.51	1.09	ปานกลาง
3. ท่านพึงข่าวการแถลงนโยบาย	2.60	1.94	ปานกลาง
4. ท่านพึงข่าวมติคณะรัฐมนตรี	2.47	1.10	
5. ท่านพึงข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน	2.55	1.20	ปานกลาง
6. ท่านพึงข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล	2.63	1.25	ปานกลาง
7. ท่านพึงข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐ	2.96	5.07	ปานกลาง
รวม	2.61	1.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านพึงข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 รองลงมา คือ ท่านพึงข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 และท่านพึงข่าวการแถลงนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต

ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์	2.13	1.09	น้อย
2. ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านนิตยสารออนไลน์	2.16	1.21	น้อย
3. ท่านชมข่าวการเมืองผ่านโทรทัศน์ออนไลน์	2.15	1.11	น้อย
4. ท่านฟังข่าวการเมืองผ่านสถานีวิทยุออนไลน์	2.20	1.20	น้อย
รวม	2.16	0.96	น้อย

จากตารางที่ 4.12 พบว่า พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านฟังข่าวการเมืองผ่านสถานีวิทยุออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 รองลงมา คือ ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านนิตยสารออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 และท่านชมข่าวการเมืองผ่านโทรทัศน์ออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อกระจายข่าว

ด้านสื่อกระจายข่าว	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ท่านพึงข่าวการเลือกตั้งผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	2.51	1.30	ปานกลาง
2. ท่านพึงข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	2.42	1.29	ปานกลาง
3. ท่านพึงข่าวการแถลงนโยบายผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	2.36	1.23	ปานกลาง
4. ท่านพึงข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	2.33	1.21	น้อย
6.5 ท่านพึงข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	2.28	1.18	น้อย
6. ท่านพึงข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	2.31	1.20	น้อย
7. ท่านพึงข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	2.38	1.26	ปานกลาง
รวม	2.37	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อกระจายข่าว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อกระจายข่าว อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านพึงข่าวการเลือกตั้งผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 รองลงมา คือ ท่านพึงข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 และท่านท่านพึงข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนมีเพศต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการรับรู้	เพศ	
	ชาย	หญิง
น้อย	42.90	34.50
ปานกลาง	44.00	50.00
มาก	13.10	15.50
รวม	100.00	100.00
จำนวน	(184)	(206)

Chi-Square = 2.968

Df. = 2

Sig. = .227

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชาย และเพศหญิง ในระดับการรับรู้มาก พบว่า เพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.10 รองลงมา คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.90 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรเพศกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรเพศกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนมีอายุต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการรับรู้	อายุ					
	ไม่เกิน 20 ปี	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 – 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
น้อย	32.20	35.40	44.80	30.20	48.80	48.50
ปานกลาง	47.50	56.10	43.70	51.20	30.20	45.50
มาก	20.30	8.50	11.50	18.60	20.90	6.00
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวน	(59)	(82)	(87)	(86)	(43)	(33)

Chi-Square = 17.696

Df. = 10

Sig. = .060

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ ไม่เกิน 20 ปี อายุระหว่าง 21-30 ปี อายุระหว่าง 31-40 ปี อายุระหว่าง 41- 50 ปี อายุ 61 ปีขึ้นไปในระดับการรับรู้มาก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 41-50 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.60 รองลงมาอายุไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.40 อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.90 อายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.10 อายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 และอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรอายุกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรอายุกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนมีระดับการศึกษาต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการรับรู้	ระดับการศึกษา						
	ต่ำกว่ามัธยม	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ปวช.	ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
น้อย	59.10	45.90	36.20	26.00	29.20	13.00	0.00
ปานกลาง	32.20	44.60	48.90	62.00	48.80	58.70	76.50
มาก	8.70	9.50	14.90	12.00	22.00	28.30	23.50
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวน	(115)	(74)	(47)	(50)	(41)	(46)	(17)

Chi-Square = 56.301

Df. = 12

Sig. = .000

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาด้านต่ำกว่ามัธยม ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปวช. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปวส. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปริญญาตรี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ในระดับการรับรู้มาก พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.20 มีมากที่สุด รองลงมา ระดับการศึกษาด้านต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.90 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปวส. คิดเป็นร้อยละ 16.10 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 15.50 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 12.50 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปวช. คิดเป็นร้อยละ 10.70 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 7.10 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษากับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรอายุกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนมีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการรับรู้	สถานภาพการสมรส			
	โสด	สมรส	หม้าย	หย่าร้าง
น้อย	31.30	40.60	60.00	25.00
ปานกลาง	54.80	44.90	32.00	50.00
มาก	13.90	14.50	8.00	25.00
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวน	(115)	(234)	(25)	(16)

Chi-Square = 10.486

Df. = 6

Sig. = .106

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานภาพการสมรสโสด สมรส หม้าย หย่าร้างในระดับการรับรู้มาก พบว่า สถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.70 รองลงมา คือ สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 28.60 สถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 7.10 และสภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรสถานภาพการสมรสกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรสถานภาพการสมรสกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนมีอาชีพต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร การเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของ ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการรับรู้	อาชีพ				
	ค้าขาย	รับจ้าง	รับราชการ	เกษตรกร	นักเรียน/ นักศึกษา
น้อย	37.00	42.10	18.00	49.40	34.90
ปานกลาง	59.30	43.40	57.40	41.40	49.20
มาก	3.70	14.50	24.60	9.20	15.90
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวน	(27)	(152)	(61)	(87)	(63)

Chi-Square = 21.691

DF. = 8

Sig. = .006

จากตารางที่ 4.18 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกร นักเรียน/นักศึกษา ในระดับการรับรู้มาก พบว่า อาชีพรับจ้าง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.30 รองลงมา คือ อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 26.80 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.90 อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 14.30 และอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรอาชีพกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรอาชีพกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 6 ประชาชนมีรายได้ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการรับรู้	รายได้					
	ต่ำกว่า 2,500 บาท	2,500–5,000 บาท	5,001–10,000 บาท	10,001–15,000 บาท	15,001–20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป
น้อย	65.40	35.50	41.00	11.90	10.00	0.00
ปานกลาง	26.90	58.90	32.20	52.40	80.00	75.00
มาก	7.70	5.60	21.80	35.70	10.00	25.00
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวน	(104)	(124)	(78)	(42)	(10)	(32)

Chi-Square = 92.974

Df. = 10

Sig. = .000

จากตารางที่ 4.19 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท รายได้ 2,500-5,000 บาท รายได้ 5,001-10,000 บาท 15,001-20,000 บาท 20,001 บาทขึ้นไป ในระดับการรับรู้มาก พบว่า รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.40 รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.80 รายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท 20,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.30 รายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.30 รายได้ระหว่าง 2,500-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.50 และรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรรายได้กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ตัวแปรรายได้กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	Chi-Square	Significance	ผลการทดสอบ
เพศ	2.968	.227	ไม่สัมพันธ์
อายุ	17.696	.060	ไม่สัมพันธ์
ระดับการศึกษา	56.301	.000	สัมพันธ์
สถานภาพการสมรส	10.486	.106	ไม่สัมพันธ์
อาชีพ	21.691	.006	สัมพันธ์
รายได้	92.974	.000	สัมพันธ์

จากตารางที่ 4.20 พบว่า เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนตัวแปรเพศ อายุ และสถานภาพการสมรสกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และสถานภาพการสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อวิทยุ ด้านสื่อนิคมสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต ด้านสื่อหอกระจายข่าว ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	การเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ส่วนใหญ่ประชาชนเปิดชมรายการทั่วไป	54
2.	การเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ประชาชนเปิดชมละคร	38
3.	มีเหตุการณ์ที่น่าเสนอผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ที่น่าสนใจมากกว่าข่าวการเมือง	27
4.	ประชาชนส่วนใหญ่เบื่อหน่ายการเมือง	23
รวม		142

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์ มากที่สุด คือ การเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ส่วนใหญ่ประชาชนเปิดชมรายการทั่วไป มีจำนวน 54 คน รองลงมา คือ การเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ประชาชนเปิดชมละคร มีจำนวน 38 คน และมีเหตุการณ์ที่น่าเสนอผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ที่น่าสนใจมากกว่าข่าวการเมือง มีจำนวน 27 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อหนังสือพิมพ์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรจัดจุดบริการสำหรับอ่านหนังสือพิมพ์	48
2.	ส่วนใหญ่เปิดชมข่าวผ่านเครื่องรับโทรทัศน์	33
3.	ไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์	24
รวม		105

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ มากที่สุด คือ ควรจัดจุดบริการสำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ มีจำนวน 48 คน รองลงมา คือ ส่วนใหญ่เปิดชมข่าวผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ มีจำนวน 33 คน และไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ มีจำนวน 24 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมือง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรมีสื่อวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมืองสำหรับให้ประชาชนอ่าน	63
2.	ส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมือง	42
3.	ส่งเสริมให้มีร้านค้าหนังสือประเภทวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมือง	40
4.	ต้องเร่งรีบกับการทำมาหากินทำให้ไม่มีเวลาในการอ่าน	12
รวม		167

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมือง มากที่สุด คือ ควรมีสื่อวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมืองสำหรับให้ประชาชนอ่าน มีจำนวน 63 คน รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมือง มีจำนวน 42 คน และส่งเสริมให้มีร้านค้าหนังสือประเภทวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการเมือง มีจำนวน 40 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรเพิ่มรายการเสนอข่าวสารการเมืองของสถานีวิทยุชุมชน	37
2.	ควรเชิญนักการเมืองระดับท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเมืองของสถานีวิทยุชุมชน	32
3.	ควรจัดชมรมผู้สื่อข่าวการเมือง	26
รวม		95

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อวิทยุมากที่สุด คือ ควรเพิ่มรายการเสนอข่าวสารการเมืองของสถานีวิทยุชุมชน มีจำนวน 37 คน รองลงมา คือ ส่งเสริมควรเชิญนักการเมืองระดับท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเมืองของสถานีวิทยุชุมชน มีจำนวน 32 คน และควรจัดชมรมผู้สื่อข่าวการเมือง มีจำนวน 26 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรมีจุดบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย	73
2.	ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์และจุดบริการอินเทอร์เน็ตสำหรับประชาชน	56
3.	ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และไม่รู้จักอินเทอร์เน็ต	33
รวม		162

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต มากที่สุด คือ ควรมีจุดบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย มีจำนวน 73 คน รองลงมา คือ ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์และจุดบริการอินเทอร์เน็ตสำหรับประชาชน มีจำนวน 56 คน และไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และไม่รู้จักอินเทอร์เน็ต มีจำนวน 33 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อกระจายข่าว

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ควรมีการอ่านข่าว การเมืองผ่านหอกระจายข่าวให้มากยิ่งขึ้น	37
2.	มีหอกระจายข่าวแต่จะมีการสื่อข่าวการเมืองเฉพาะเทศกาลเลือกตั้งเท่านั้น	34
3.	ไม่เคยฟังข่าวการเมืองผ่านหอกระจายข่าวเพราะเร่งรีบกับภารกิจแต่ละวัน	23
รวม		94

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อกระจายข่าว มากที่สุด คือ ควรมีการอ่านข่าวการเมือง ผ่านหอกระจายข่าวให้มากยิ่งขึ้น มีจำนวน 37 คน รองลงมา คือ มีหอกระจายข่าวแต่จะมีการสื่อข่าวการเมืองเฉพาะเทศกาลเลือกตั้งเท่านั้น มีจำนวน 34 คน และไม่เคยฟังข่าวการเมืองผ่านหอกระจายข่าวเพราะเร่งรีบกับภารกิจแต่ละวัน มีจำนวน 23 คน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหานั้นขึ้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารบ้านเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 390 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Findings) โดยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ศึกษา เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 52.80 อายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 22.30 มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยม มากที่สุด ร้อยละ 29.5 มีสถานภาพการสมรส มากที่สุด ร้อยละ 60.00 มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 39.0 และมีรายได้ 2,500-5,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 31.80

5.1.2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ด้านสื่อวิทยุ ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต ด้านสื่อหออกระจายข่าว

ด้านสื่อโทรทัศน์ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คือ ท่านชมรายการข่าวการเลือกตั้ง รองลงมา คือ ท่านชมข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาล และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านชมข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังประชาชน ในเรื่องเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ

ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คือ ท่านอ่านข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองรองลงมา คือ ท่านอ่านข่าวการแถลงนโยบาย และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านอ่านข่าวมติคณะรัฐมนตรี

ด้านสื่อวิทยุ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนใน

เทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คือ ท่านอ่านข่าวการเมืองใน นิตยสารสยามรัฐสัปดาห์ รองลงมา คือ ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์บ่อย แคล่ไหน และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์

ด้านสื่อวิทยุ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คือ ท่านฟังข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐ รองลงมา คือ ท่านฟังข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านฟังข่าวมติคณะรัฐมนตรี

ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คือ ท่านฟังข่าวการเมืองผ่านสถานีวิทยุออนไลน์ ของรัฐรองลงมา คือ ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านนิตยสารออนไลน์ และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ด้านสื่อหออกระจายข่าว โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คือ ท่านฟังข่าวการเลือกตั้งผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน รองลงมา คือ ท่านฟังข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านฟังข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

5.1.3 การทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรม

การรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวม พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนตัวแปรเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งมี 3 ตัวแปรที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมี 3 ตัวแปรที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบ ว่าตัวแปรเพศ กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนใน

เทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรอายุกับตัวแปรเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรสถานภาพการสมรสกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรอาชีพกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) พบว่า ตัวแปรรายได้กับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า ประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะในรายด้าน ดังนี้

ด้านสื่อโทรทัศน์ คือ การเปิดรับเครื่องรับโทรทัศน์ส่วนใหญ่ประชาชน เปิดชมรายการทั่วไป รายการละคร และเหตุการณ์อื่น ๆ มากกว่าข่าวสารการเมือง และประชาชนส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานการเมือง

ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ คือ ควรจัดจุดบริการสำหรับให้ประชาชนอ่านหนังสือพิมพ์ ประชาชนส่วนใหญ่เปิดชมข่าวผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ และประชาชนไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์

ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง คือ ควรมีสื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง การเมืองให้ประชาชนอ่าน ส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่าน และควรส่งเสริมให้มีร้านค้าหนังสือ ประเภทนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง

ด้านสื่อวิทยุ คือ เพิ่มรายการเสนอข่าวสารการเมืองของสถานีวิทยุชุมชน ควรเชิญนักการเมืองระดับท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเมืองของสถานีวิทยุชุมชน และควรจัดชมรมผู้สื่อข่าวการเมือง

ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต คือ ควรมีจุดบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตแบบไร้สาย ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์และรู้จักอินเทอร์เน็ตสำหรับประชาชน และไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และไม่รู้จักรับอินเทอร์เน็ต

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า

5.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองแยกตามประเภทของสื่อทั้ง 6 ด้านนี้เป็นพฤติกรรมการรับรู้ขั้นพื้นฐานของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่มีการประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง สื่อวิทยุ และสื่ออินเทอร์เน็ต จึงส่งผลให้การวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จันทิมา ทองเจริญ** ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสารกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาที่พูดคุยเรื่องการเมือง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง นักศึกษาที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงและนักศึกษาที่เปิดรับโทรทัศน์ทุกวัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์รายด้านได้ผล ดังนี้

1. ด้านสื่อโทรทัศน์ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ขั้นพื้นฐานของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปราย

ได้ว่าประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองด้านสื่อโทรทัศน์ คือ การชมรายการข่าวการเลือกตั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **จันทิมา ทองเจริญ** ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสารกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาที่พูดคุยเรื่องการเมือง จะมีพฤติกรรมมีส่วนร่วมนักศึกษาได้รับรู้ข่าวสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด นักศึกษายังให้ความน่าเชื่อถือในสื่อโทรทัศน์โดยมีเหตุผลว่าสื่อนั้นมีทั้งภาพและเสียง ส่วนการเปิดรับข่าวสารการเมืองในระดับสูงจากโทรทัศน์ โดยการเปิดรับสื่อทุกวันมากที่สุด โดยให้ความน่าเชื่อถือและการแลกเปลี่ยนพูดคุยประเด็นทางการเมืองที่ได้จากสื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหนังสือพิมพ์โทรทัศน์และวิทยุ และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การชมรายการข่าวการเลือกตั้ง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อโทรทัศน์ มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับข่าวการเลือกตั้งมากที่สุดอาจจะเป็นเพราะว่า การรายงานข่าวเลือกตั้งผ่านสื่อโทรทัศน์ช่วยให้เกิดความเข้าใจง่ายกว่าด้านอื่น เพราะมีทั้งภาพและเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **เสรี ชัยภัก** กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง คือ ความสนใจติดตามเอาใจใส่เหตุการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้น ช่วยให้ทราบและเกิดความเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ความเคลื่อนไหวของนักการเมือง พรรคการเมือง นโยบาย กิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล เป็นต้น ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การชมข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังประชาชนในเรื่องเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้ อธิบายได้ว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ถึงแม้จะมีการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยการชมรายการข่าวการเลือกตั้ง ข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของรัฐบาลในระดับมากที่สุด แต่การรับชมข่าวการเมืองเกี่ยวกับเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังประชาชนในเรื่องเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ยังมีการรับรู้น้อย จึงส่งผลให้การวิจัยในข้อนี้อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **วัลลภ วิบูลย์กุล** กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารแล้วเกิดเป็นความรู้ ความรู้ลึกทางการเมือง ตลอดจนแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ตามระดับการรับรู้ข่าวสาร

2. ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่าประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองด้านสื่อหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับไม่มาก อาจจะเป็นเพราะว่าหนังสือพิมพ์ต้องใช้ทักษะในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อังชิตา ลิมปัทมปาณี** กล่าวว่า ข่าวหนังสือพิมพ์ ว่าเป็นสื่อที่สามารถนำมาอ่านซ้ำเมื่อใดก็ได้ตามต้องการ หนังสือพิมพ์พิมพ์ขึ้นเพื่อคนทุกระดับความรู้ ไม่จำกัดผู้อ่านสามารถอ่านจบได้ในเวลาอันสั้นและอ่านได้ทุกเวลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไปอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังสามารถเก็บไว้เป็นระยะเวลายาวนาน แต่หนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดที่สำคัญคือ ต้องอาศัยทักษะการอ่าน เป็นสื่อที่ไม่มีความสะดวกเคลื่อนไหวทำให้ผู้รับสารต้องใช้ความพยายามเข้าถึงมากกว่าสื่ออื่น และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การอ่านข่าววิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองด้านสื่อหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าววิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าการวิเคราะห์ข่าวสถานการณ์ทางการเมืองผ่านสื่อหนังสือพิมพ์มีความน่าสนใจและตรงประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัลลภ วิบูลย์กุล** ได้ศึกษาการรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ข่าวสารด้านการเมือง พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเคลื่อนไหวของนักการเมือง พรรคการเมือง และด้านปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านนโยบายกิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางและ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การอ่านข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชนที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ถึงแม้ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองด้านสื่อหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าววิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองมากที่สุด แต่การรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองเกี่ยวกับข่าววิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองยังมีการรับรู้ที่น้อย จึงส่งผลให้การวิจัยในข้อนี้มีระดับการรับรู้ที่น้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ **วัลลภ วิบูลย์กุล** ได้ศึกษาการรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเคลื่อนไหวของนักการเมือง พรรคการเมือง และ

ด้านปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง มีการรับรู้ในระดับมาก ส่วนด้านนโยบายกิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล มีการรับรู้ในระดับปานกลาง

3. ด้านสื่อนิเทศสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ถึงแม้ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จะมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองด้านสื่อโทรทัศน์ ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง แต่การรับรู้ข่าวสารการเมืองด้านสื่อนิเทศสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมืองยังมีการรับรู้ในระดับน้อย เมื่อเทียบกับด้านอื่น อาจจะเป็นเพราะว่า สื่อนิเทศสารจะต้องใช้ทักษะในการอ่านเพื่อวิเคราะห์ข่าวสารให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อังธดา ลิ้มปัทมปาณี** กล่าวว่า ข่าวหนังสือพิมพ์ ว่าเป็นสื่อที่สามารถนำมาอ่านซ้ำเมื่อใดก็ได้ตามต้องการ หนังสือพิมพ์พิมพ์ขึ้นเพื่อคนทุกระดับความรู้ ไม่จำกัดผู้อ่านสามารถอ่านจบได้ในเวลาอันสั้นและอ่านได้ทุกเวลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไปอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังสามารถเก็บไว้เป็นระยะเวลายาวนาน แต่หนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดที่สำคัญคือ ต้องอาศัยทักษะการอ่าน เป็นสื่อที่ไม่มีความสะดวกไหนทำให้ผู้รับสารต้องใช้ความพยายามเข้าถึงมากกว่าสื่ออื่น และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การอ่านข่าวการเมืองในนิเทศสารสยามรัฐประจำสัปดาห์ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อนิเทศสารสยามรัฐประจำสัปดาห์มากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่ามีการวิเคราะห์ข่าวที่ตรงประเด็น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรุณา โสพตจินดา** ได้ศึกษา การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการรับสื่อสาร รับสื่อประเภทโทรทัศน์มากที่สุด ความถี่ในการรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อทุกวันและ

ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การอ่านข่าวการเมืองในนิเทศสารเนชั่นสุดสัปดาห์ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อนิเทศสารเนชั่นสุดสัปดาห์น้อยที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าการวิเคราะห์ข่าวที่ตรงประเด็นน้อยกว่านิเทศสารสยามรัฐประจำสัปดาห์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ **แซมแมล เบคเกอร์** ได้ให้ความหมายโดยการจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง คือ 1) การแสวงหาข้อมูล (Information Search) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อ มีความต้องการให้มีความคุ้นเคยหรือคล้ายคลึงกันกับบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป 2) การรับทราบข้อมูล (Information Receptivity) กล่าวคือ บุคคลต้องการรับทราบข้อมูลที่ตนเองอยากรู้และสนใจเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ

4. **ด้านสื่อวิทยุ** พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองด้านสื่อวิทยุในระดับยังไม่มาก อาจจะเป็นเพราะว่าการนำเสนอข่าวสารด้านการเมืองไม่เป็นที่น่าสนใจ และตรงกับความต้องการในการรับรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ **ประสิทธิ์ ทิมพุฒิ กฤษณพร เสริมพานิช และชุมพร เครือขวัญ** กล่าวว่า วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่มีลักษณะสังคมในเมืองแตกต่างอย่างมากจากสังคมชนบท ยังส่งผลโดยตรงต่อความต้องการ บริโภค ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อวิทยุที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย การออกอากาศของสถานีวิทยุต่าง ๆ จึงมิได้มีรายการเพลงเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังประกอบไปด้วยรายการสนทนาที่เรียกว่า Talk Radio ซึ่งเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่ผู้ฟังวิทยุ โดยรูปแบบรายการประกอบด้วยผู้จัดรายการ 1-2 คน คอยเล่าถึงประเด็นข่าว หรือปัญหา และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การรับฟังข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อวิทยุในประเด็นการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าเป็นเรื่องตรงกับความต้องการที่จะรับรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วัลลภ วิบูลย์กุล** ได้ศึกษาการรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมการเมืองของครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเคลื่อนไหวของนักการเมือง พรรคการเมือง และด้านปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านนโยบายกิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การรับฟังข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อวิทยุในประเด็นคือ การรับฟังข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชนน้อย อาจจะเป็นเพราะว่าการรับฟังข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชน สะท้อนความรุนแรงทำให้ประชาชนไม่ต้องการรับรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ **พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว** กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นความรู้ของสมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวใด ๆ ในสถานะของระบบในแง่ของการใช้อำนาจหน้าที่หรืออำนาจรัฐ แบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งหมายถึงข่าวสารที่เกี่ยวกับข้อ

เรียกร้องและการสนับสนุนเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎระเบียบที่เป็นผลผลิต ของการแปรผันของ การเรียกร้องและการสนับสนุนรวมทั้งข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า ให้เป็น ผลลัพธ์ออกมาของระบบการเมือง

5. ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนใน เทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร ด้านการเมืองแยกตามประเภทของสื่อวิทยุในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่าสื่ออินเทอร์เน็ต เป็น สื่อที่มีการรับรู้เฉพาะกลุ่ม ซึ่งประชาชนในเทศบาลบ้านคือส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างจึงทำให้มีการ รับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตมีการรับรู้ที่น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นันทขพร ปานะรัตน์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง สื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ และผล การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน กับพฤติกรรมทางการเมือง พบว่า สื่อมวลชนทุกรูปแบบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมือง ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัยของนักศึกษา และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า

ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การฟังข่าวผ่านสถานีวิทยุออนไลน์ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในประเด็นการฟังข่าวผ่านสถานีวิทยุออนไลน์มากที่สุด อาจจะ เป็นเพราะว่าปัจจุบันสื่อวิทยุมีการพัฒนารูปแบบการสื่อสารไปเป็นรูปแบบออนไลน์ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ **สิริชัย วงษ์สาริตศาสตร์** กล่าวว่า ข่าวออนไลน์ หรือ อินเทอร์เน็ต จัดเป็น สื่อใหม่ ของวงการสื่อสารมวลชนที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัวเป็นทั้งสื่อระหว่างบุคคลและ สื่อมวลชนได้ในเวลาเดียวกัน การเป็นสื่อสารมวลชนของอินเทอร์เน็ต คือการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ในปัจจุบัน การดำเนินธุรกิจด้านการบริหารข้อมูลข่าวสารบน อินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างคึกคัก รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ก็ให้ความสำคัญกับสื่อใหม่นี้เช่นที่ เห็นเด่นชัดก็คือธุรกิจหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยเฉพาะหนังสือในต่างประเทศต่างก็เล็งเห็นถึง ศักยภาพของอินเทอร์เน็ต จึงเปิดเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ฉบับอินเทอร์เน็ตขึ้น เพื่อใช้ในการ ประชาสัมพันธ์และการเสนอข่าวผ่านจอภาพมอเนเตอร์ของเครื่องคอมพิวเตอร์

ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การอ่านข่าวการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการ รับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในประเด็นการอ่านข่าวการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์

ออนไลน์ต้องใช้เวลา และทักษะในการอ่าน จึงส่งผลให้การรับรู้ในข้อนี้ น้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์ กล่าวว่า ชาวออนไลน์ หรือ อินเทอร์เน็ต จัดเป็นสื่อใหม่ ของวงการสื่อสารมวลชนที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัวเป็นทั้งสื่อระหว่างบุคคลและสื่อมวลชนได้ในเวลาเดียวกัน การเป็นสื่อมวลชนของอินเทอร์เน็ต คือการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านทางหน้าเว็บไซต์ในปัจจุบัน การดำเนินธุรกิจด้านการบริหารข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างคึกคัก รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ก็ให้ความสำคัญกับสื่อใหม่นี้เช่นที่เห็นเด่นชัดก็คือธุรกิจหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยเฉพาะหนังสือในต่างประเทศต่างก็เล็งเห็นถึงศักยภาพของอินเทอร์เน็ต จึงเปิดเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ฉบับอินเทอร์เน็ตขึ้น เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์และการเสนอข่าวผ่านจอภาพมอเนเตอร์ของเครื่องคอมพิวเตอร์

6. ด้านสื่อกระจายข่าว พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่าประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อกระจายข่าวในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่าการนำเสนอข่าวสารการเมืองผ่านสื่อกระจายข่าวนี้น้อย ไม่มีผู้นำเสนอข่าวผ่านสื่อด้านนี้อย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ จึงทำให้การรับรู้ข่าวสารการเมืองผ่านสื่อด้านนี้มีการรับรู้ในระดับไม่มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นันทขพร ปานะรัตน์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง สื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน กับพฤติกรรมทางการเมือง พบว่า สื่อมวลชนทุกรูปแบบ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองทั้งภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัยของนักศึกษา และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การฟังข่าวการเลือกตั้งผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อกระจายข่าวในประเด็นการฟังข่าวการเลือกตั้งผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้านมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าทุกหมู่บ้านมีกระจายข่าวจึงใช้สื่อประเภทนี้สื่อสารข่าวสารการเลือกตั้งกับคนในชุมชนมากที่สุด จึงส่งผลให้มีการรับรู้ในข้อนี้มากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ **วรารุณ เต็มแพทย์ขจรานุกร** ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้รับข่าวสารทั่วไปโดยแยกตามประเภทของสื่อพบว่าส่วนใหญ่

นักศึกษาได้รับรู้ข่าวสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด นักศึกษายังให้ความน่าเชื่อถือในสื่อโทรทัศน์โดยมีเหตุผลว่าสื่อนั้นมีทั้งภาพและเสียง ส่วนการเปิดรับข่าวสารการเมืองในระดับสูงจากโทรทัศน์ โดยการเปิดรับสื่อทุกวันมากที่สุด โดยให้ความน่าเชื่อถือและการแลกเปลี่ยนพูดคุยประเด็นทางการเมืองที่ได้จากสื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และวิทยุ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การฟังข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองผ่านสื่อหอกระจายข่าวในประเด็นการฟังข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านน้อยที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าไม่มีผู้นำเสนอข่าวประจำ จึงส่งผลให้การวิจัยในข้อนี้มีการรับรู้ที่น้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ **วัลลภ วิบูลย์กุล** ได้ศึกษาการรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาหนองบัวลำภู โดยเป็นวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองความคิดเห็นทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเคลื่อนไหวของนักการเมือง พรรคการเมือง และด้านปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง มีการรับรู้ในระดับมาก ส่วนด้านนโยบายกิจกรรมและการดำเนินงานของรัฐบาล มีการรับรู้ในระดับปานกลาง

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า เพศของประชาชนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ **ประมะ สตะเวทิน** กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร ที่มีผลต่อการเปิดรับสาร คือ เพศ ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคน 2 เพศ ไว้แตกต่างกัน ผู้หญิงมีจิตใจอ่อนไหว เจ้าอารมณ์ อ่อนโยนอ่อนตามเป็นแม่บ้านการเรือน ถูกชักจูงได้ง่าย หยั่งถึงจิตใจคนได้มากกว่าผู้ชาย และสามารถคาดคะเนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้มากกว่าผู้ชาย มักโทษตัวเองเมื่อเกิดความผิดพลาด ส่วนผู้ชายใช้เหตุผลและจดจำข่าวได้มากกว่าผู้หญิง มักโทษคนอื่นหรืออุปสรรคอื่น ๆ เมื่อเกิดความผิดพลาดอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า อายุของประชาชนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ **ประมะ สตะเวทิน** กล่าวว่า ลักษณะทาง

ประชากรของผู้รับสาร ที่มีผลต่อการเปิดรับสาร คือ อายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรมกล่าวคือ คนที่อายุน้อยจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ ใจร้อนมองโลกในแง่ดี สนใจเรื่องการศึกษา ความยุติธรรม ความเสมอภาคในสังคม ส่วนคนที่มีอายุมากจะมีความคิดอนุรักษ์นิยมมากกว่า ยึดถือการปฏิบัติมากกว่ามีความระมัดระวังมองโลกในแง่ร้ายสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีอายุมีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่า อายุยังเป็นสิ่งกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชั่งชั่งด้วย นอกจากนั้นโดยปกติแล้วคนที่มีวัยต่างกันมักจะมีความต้องการในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย เช่นคนวัยกลางคนและคนสูงอายุมักจะคิดเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนในเรื่องของการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน คนมีอายุมากจะอ่านจดหมายถึงบรรณาธิการ ข่าวการเมือง และฟังวิทยุที่เช่นกันคนที่มีอายุมากมักจะฟังรายการหนัก ๆ เช่น ข่าวการอภิปรายปัญหาสังคม ดนตรีคลาสสิก รายการศาสนา ในขณะที่คนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่ค่อยจะอ่านบทบรรณาธิการ จะฟังวิทยุประเภทดนตรีสมัยใหม่ และสถานภาพการสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า สถานภาพการสมรสของประชาชนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อรวลี ทีแพร์โพล ได้ทำการศึกษา เรื่อง การรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา พบว่าลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และอัตราเงินเดือนที่แตกต่างกัน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจการเมืองอยู่ในระดับที่แตกต่าง และกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อมวลชน และทางสื่อบุคคลที่แตกต่างกันจะมีระดับการรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจการเมืองโดยรวมในระดับที่แตกต่างกัน

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับกับพฤติกรรมรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า ระดับการศึกษาของประชาชนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับ **ประมะ สตะเวทิน** กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร ที่มีผลต่อการเปิดรับสาร คือ การศึกษา คนที่มีการศึกษาต่างกันจะทำให้มีความรู้สึกนึกคิดอุดมการณ์และความต้องการแตกต่างกันด้วย คนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ดีจะเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะมีความรู้กว้างขวางหลายเรื่อง เข้าใจศัพท์มาก เข้าในสารได้ดี ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย หากสารที่ไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ ก็มักจะได้รับ การโต้แย้งจากคนเหล่านั้น คนที่มีการศึกษาสูงมักใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ ซึ่งชอบใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ อาชีพ มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า อาชีพของประชาชนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ **สุขุม เกสรสิทธิ์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของพนักงานภาคเอกชน : ศึกษาเฉพาะพนักงาน บริษัท เนชั่นพับลิชชิ่ง กรุ๊ป จำกัด พบว่า พนักงานส่วนใหญ่

รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เป็นประจำ รองลงมาอ่านหนังสือพิมพ์เป็นครั้งคราว สภาพภูมิหลังของพนักงานที่ต่างกันอันได้แก่ ตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ลักษณะงาน และรายได้มีผลต่อพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การมีความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน และพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และนิตยสารรายสัปดาห์ มีความสัมพันธ์กับการมีความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรายได้มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า รายได้ของประชาชนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ **ศุภวัช มีบุญธรรม** ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ โดยที่เพศและสาขาวิชาที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนปัจจัยด้าน อายุ รายได้ของครอบครัวและการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านสื่อโทรทัศน์ ประชาชนมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ควรส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเปิดรับข่าวสารด้านเมืองเพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของประชาชนให้อยู่ในระดับมาก
2. ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ประชาชนมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ควรส่งเสริมให้ประชาชนชอบและมีทักษะการอ่านมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของประชาชนให้อยู่ในระดับมาก

3. ด้านสื่อนิเทศสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง ประชาชนมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ควรส่งเสริมให้มีร้านหนังสือประเภทนิเทศสารรายสัปดาห์ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสอ่านนิเทศสารรายสัปดาห์ประเภทการเมืองมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของประชาชนให้อยู่ในระดับมาก

4. ด้านสื่อวิทยุ ประชาชนมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ควรเพิ่มรายการประเภทข่าวสารด้านการเมืองในสถานีวิทยุชุมชนเพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของประชาชนให้อยู่ในระดับมาก

5. ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต ประชาชนมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ควรเพิ่มจุดบริการอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข่าวออนไลน์ได้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของประชาชนให้อยู่ในระดับมาก

6. ด้านสื่อหอกระจายข่าว ประชาชนมีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ควรเพิ่มการรายงานข่าวสารการเมืองทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารของประชาชนให้อยู่ในระดับมาก

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2. ควรศึกษารูปแบบการสื่อสารข่าวสาร เพื่อพัฒนาการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองของประชาชน ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กัลยา วานิชบัญญัติ. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ขวัญเรือน กิติวัฒน์ และภัสวดี นิตเกษรสุนทร. แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- จักรพันธ์ วงษ์บูรณาวาทย์. ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : โครงการผู้หญิงไทยในวันพรุ่งนี้ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.
- ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา. หลักการรายงานข่าว. กรุงเทพมหานคร : ประกายพริก, 2536.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี 2511-2516. กรุงเทพฯ : พิมพ์, 2517.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. รัฐ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ณรงค์ สมพงษ์. สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์, 2539.
- ธีระศักดิ์ อุ่ณอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- ประมะ สตะเวทิน, หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2533.
- ประสิทธิ์ ทีฆพุดิ กฤษณพร เสริมพานิช และชุมพร เครือขวัญ. วิทยุชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- พีระ จิระโสภณ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 20. หน่วยที่ 11. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546.
- ม.ร.ว. พุทธิศาน ชุมพล. ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ยุพา สุภากุล. การสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2541.

- ยุพา สุภากุล. การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดภาพพิมพ์, 2541.
- ระวีวรรณ ประกอบผล และทวี สุรฤทธิกุล. พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองในเอกสารการสอน
ชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.
- ลักขณา สิริวัฒน์. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสตอร์, 2544.
- สมควร กวียะ. การสื่อสารมวลชน : บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพความรับผิดชอบ. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรภาพพัฒนา, 2545.
- สำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- สิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์. การข่าวชั้นสูงและการบรรณาธิการ. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548.
- สุรพงษ์ โสชนะเสถียร. การสื่อสารกับการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์ พรีนติ้ง,
2547.
- เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อังชิตา ลิ้มปัทมปาณี. ประมวลสาระชุดวิชาการข่าวเบื้องต้น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช, 2547.

2) สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์

- จันทิมา ทองเจริญ. “พฤติกรรมกรรมการสื่อสารกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- ทิวากรณ์ กองแก้ว. “ข่าวการเมืองทางโทรทัศน์มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย”.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552.
- นันทัชพร ปานะรัตน์. “สื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษากรณี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

พรพัฒน์ สุวรรณรัตน์ และนาย อนุรักษ์ สงค์เกื้อ. ผลกระทบของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์มติชนต่อทัศนคติของประชาชนในด้านการบริหารงานของรัฐบาลอภิสิทธิ์, รายงานวิจัย การเรียนวิชา วศ.310 การศึกษาเฉพาะบุคคล. ปีการศึกษา 2553. ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์.

มานะ อ่อนท้วม. “การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

ระพล วงษ์ประเสริฐ, “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนกับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการกรุงเทพมหานคร”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

รัชนี นพเกตุ. “การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

วราวุธ เค้นแพทย์ชรางกูร. “พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.

วิวัฒน์ ภูวทิศ. “รายงานวิจัยผลกระทบของข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์มติชนต่อทัศนคติของประชาชนในด้านการบริหารงานของรัฐบาลอภิสิทธิ์”. ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์, 2553.

วันเพ็ญ พินเผือก. “การรับทราบข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2544.

วัลลภ วิบูลย์กุล. “การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

ศิริชัย ไตรสารศรี. “การรับรู้บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต**. คณะสังคมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.

ศุภวิช มีบุญธรรม. “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต
นักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต** บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

สถยภูรัฐ แจ่มสมบูรณ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ในจังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2542.

สุขุม เกสรสิทธิ์. “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของพนักงานภาคเอกชน : ศึกษากรณี
เฉพาะพนักงาน บริษัท เนชั่นพับลิชชิ่ง กรุ๊ป จำกัด.”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

เสรี ชัยถัง. การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

อรรวลี สีแพรวไพล. การรับรู้ข่าวสารและความเข้าใจทางการเมืองของข้าราชการรัฐสภา.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

2. ภาษาอังกฤษ

1) General Book

Eulau, Heinz. 1963. **The Behavioral Persuasion in Politics**. New York: Random House.

Pennock, Roland J., and Smith, David G. 1964. **Political Science**. New York: McMill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน
ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 8 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 6 ช่อง ทาง คือ

- 1) สื่อโทรทัศน์
- 2) สื่อหนังสือพิมพ์
- 3) สื่อวิทยุ
- 4) สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง
- 5) สื่ออินเทอร์เน็ต
- 6) สื่อหอกระจายข่าว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

จ.ส.อ.สุทัศน์ ผลบุญ

นักศึกษาลัทธิสุตฺรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อความ	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	[]V1
2. อายุ ☐ 1. ไม่เกิน 20 ปี ☐ 2. 21 – 30 ปี ☐ 3. 31 – 40 ปี ☐ 4. 41 – 50 ปี ☐ 5. 51 – 60 ปี ☐ 6. 61 ปีขึ้นไป	[]V2
3. ระดับการศึกษา ☐ 1. ต่ำกว่ามัธยม ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 4. ปวช. ☐ 5. ปวส. ☐ 6.ปริญญาตรี ☐ 7. สูงกว่าปริญญาตรี	[]V3
4. สถานภาพสมรส ☐ 1. โสด ☐ 2. สมรส ☐ 3. หม้าย ☐ 4. หย่า	[]V4
5. อาชีพ ☐ 1. ค้าขาย ☐ 2. รับจ้าง ☐ 3. รับราชการ ☐ 4. เกษตรกรรม ☐ 5. นักเรียน/นักศึกษา	[]V5
6. รายได้ ☐ 1. ต่ำกว่า 2,500 บาท ☐ 2. 2,500–5,000 บาท ☐ 3. 5,001–10,000 บาท ☐ 4. 10,001–15,000 บาท ☐ 5. 15,001–20,000 บาท ☐ 6. 20,001 บาทขึ้นไป	[]V6

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมของท่าน ว่าท่านมีการรับรู้
ข่าวสารการเมืองผ่านช่องทางใดมากที่สุดน้อยเพียงใด หรือเติมข้อความในช่องว่างให้มีความ
สมบูรณ์

- 5 หมายถึง เป็นประจำ
4 หมายถึง บ่อยมาก
3 หมายถึง บ่อย
2 หมายถึง นาน ๆ ครั้ง
1 หมายถึง ไม่เคย

ข้อความ	ระดับพฤติกรรม					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. สื่อโทรทัศน์						
1.1 ท่านชมรายการข่าวการเลือกตั้ง						[] V7
1.2 ท่านชมข่าวการจัดตั้งรัฐบาล						[] V8
1.3 ขท่านชมข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับ คณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะ รัฐบาล						[] V9
1.4 ท่านชมข่าวการประชุมรัฐสภา						[] V10
1.5 ท่านชมข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลัง ประชาชน ในเรื่องเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ						[] V11
1.6 ท่านชมข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล						[] V12
1.7 ท่านชมข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐ						[] V13

ส่วนที่ 2 พหุติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2. สื่อนั่งสื่อพิมพ์						
2.1 ท่านอ่านข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง						[] V14
2.2 ท่านอ่านข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชน						[] V15
2.3 ท่านอ่านข่าวการแถลงนโยบาย						[] V16
2.4 ท่านอ่านข่าวมติคณะรัฐมนตรี						[] V17
2.5 ท่านอ่านข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน						[] V18
2.6 ท่านอ่านข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล						[] V19
2.7 ท่านอ่านข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ ของรัฐ						[] V20
3. สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง						
3.1 ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ บ่อยแค่ไหน						[] V21
3.2 ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์						[] V22
3.3 ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์						[] V23
4. สื่อวิทยุ						
4.1 ท่านฟังข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง						[] V24
4.2 ท่านฟังข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของกลุ่มพลังประชาชน						[] V25
4.3 ท่านฟังข่าวการแถลงนโยบาย						[] V26
4.4 ท่านฟังข่าวมติคณะรัฐมนตรี						[] V27
4.5 ท่านฟังข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน						[] V28

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
4.6 ท่านพึงข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล						[] V29
4.7 ท่านพึงข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐ						[] V30
5. สื่ออินเทอร์เน็ต						
5.1 ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์						[] V31
5.2 ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านนิตยสารออนไลน์						[] V32
5.3 ท่านชมข่าวการเมืองผ่านโทรทัศน์ออนไลน์						[] V33
5.4 ท่านฟังข่าวการเมืองผ่านสถานีวิทยุออนไลน์						[] V34
6. สื่อกระจายข่าว						
6.1 ท่านฟังข่าวการเลือกตั้งผ่านกระจายข่าวประจำ หมู่บ้าน						[] V35
6.2 ท่านฟังข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน						[] V36
6.3 ท่านฟังข่าวการแถลงนโยบายผ่านกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน						[] V37
6.4 ท่านฟังข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน						[] V38
6.5 ท่านฟังข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและ พรรคฝ่ายค้านผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน						[] V39
6.6 ท่านฟังข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล ผ่านกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน						[] V40
6.7 ท่านฟังข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐผ่านกระจายข่าวประจำ หมู่บ้าน						[] V41

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน
ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1) สื่อโทรทัศน์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) สื่อหนังสือพิมพ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3) สื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4) สื่อวิทยุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5) สื่ออินเทอร์เน็ต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6) สื่อหอกระจายข่าว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ สำเริง จันทร์สุวรรณ

- พบ.ม. (สถิติประยุกต์ สาขาวิชาประชากรศาสตร์)
- รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. นางพรทิพย์ ขุนจันทร์

- ส.ม. (สุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ)
- นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
- งานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคือ อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่น
- ผู้ประสานงานและผู้วิจัยโครงการบำบัดผู้ติดยาเสพติด ศูนย์บำบัดยาเสพติด จังหวัดขอนแก่น

3. นายเอกชาติรี สุขแสน

- สน.บ. (ภาษาอังกฤษ), สส.ม. (ทางการศึกษา)
- ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ก
หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6012/597

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

14 พฤศจิกายน 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสวรรณ

ด้วย จ.ส.อ.สุทัศน์ ผลบุญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203044 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 0-4324-1495

ที่ ศธ 6012/597

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

14 พฤศจิกายน 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นางพรทิพย์ ขุนจันทร์

ด้วย จ.ส.อ.สุทัศน์ ผลบุญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203044 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาราชการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 0-4324-1495

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน งานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
โทร. 043-241488

ที่ ศธ 6012/ว 197 วันที่ 14 พฤศจิกายน 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายเอกชาติ สุขแสน

ด้วย จ.ส.อ.สุทัศน์ ผลบุญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203051 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ในการนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชน
ในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2) แบบสอบถามชุดนี้ มีจำนวน 5 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านสื่อโทรทัศน์
- 2) ด้านสื่อหนังสือพิมพ์
- 3) ด้านสื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง
- 4) ด้านสื่อวิทยุ
- 5) ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต
- 6) ด้านสื่อกระจายข่าว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

3) วิธีการประเมิน ให้ทำ $\sqrt{\quad}$ ลงในช่องระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

- วัดได้ (+1) หมายถึง มีความสอดคล้องกับคำนิยาม
 ไม่แน่ใจ (0) หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับคำนิยาม
 วัดไม่ได้ (-1) หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	เพศ ชาย หญิง	1	1	1	3	1
2.	อายุ 1. 18-24 ปี 2. 25-30 ปี 3. 31-40 ปี 4. 41 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1
3.	ระดับการศึกษา 1. ต่ำกว่ามัธยม 2. มัธยมตอนต้น 3. มัธยมตอนปลาย 4. ปวช. 5. ปวส. 6. ระดับปริญญาตรี 7. ระดับปริญญาโท	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
4.	สถานภาพ 1. โสด 2. สมรส 3. หย่า 4. หม้าย	1	1	1	3	1
5.	อาชีพ 1. ค้าขาย 2. รับจ้าง 3. รับราชการ 4. เกษตรกรรม 5. นักเรียน/นักศึกษา 6. อื่นๆ ระบุ.....					
6.	รายได้ 1. ต่ำกว่า 2,500 บาท 2. 2,501-5,000 บาท 3. 5,001-10,000 บาท 4. 10,001-15,000 บาท 5. 15,001-20,000 บาท 6. 20,001 บาทขึ้นไป					

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	1. ด้านสื่อโทรทัศน์					
1	ท่านชมรายการข่าวการเลือกตั้งบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
2	ท่านชมข่าวการจัดตั้งรัฐบาลบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
3	ท่านชมข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรครัฐบาล พรรคฝ่ายค้าน เช่น การปรับคณะรัฐมนตรี การอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาลบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
4	ท่านชมข่าวการประชุมรัฐสภาบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
5	ท่านชมข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังประชาชน ในเรื่องเรียกร้องสิทธิต่างๆ บอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
6	ท่านชมข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล บอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
7	ท่านชมข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ของรัฐบาลบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
	2. ด้านสื่อหนังสือพิมพ์					
8	ท่านอ่านข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
9	ท่านอ่านข่าวการเรียกร้องสิทธิต่างๆ ของกลุ่มพลังประชาชนบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
10	ท่านอ่านข่าวการแถลงนโยบายบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1
11	ท่านอ่านข่าวมติคณะรัฐมนตรีบอยแค่นั้น	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
12	ท่านอ่านข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรค รัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
13	ท่านอ่านข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อ รัฐบาลบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
14	ท่านอ่านข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐบาลบ่อยแค่ไหน					
	3. ด้านสื่อวิทยุสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง					
15	ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารมติชนสุด สัปดาห์บ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
16	ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารสยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ บ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
17	ท่านอ่านข่าวการเมืองในนิตยสารเนชั่นสุด สัปดาห์บ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
	4. ด้านสื่อวิทยุ					
18	ท่านฟังข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ ทางการเมืองบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
19	ท่านฟังข่าวการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของ กลุ่มพลังประชาชนบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
20	ท่านฟังข่าวการแถลงนโยบายบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
21	ท่านฟังข่าวมติคณะรัฐมนตรีบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
22	ท่านฟังข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรค รัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
23	ท่านฟังข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อ รัฐบาลบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	ท่านฟังข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
	5. ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต					
25	ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์บ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
26	ท่านอ่านข่าวการเมืองผ่านนิตยสารออนไลน์บ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
27	ท่านชมข่าวการเมืองผ่านโทรทัศน์ออนไลน์บ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
28	ท่านฟังข่าวการเมืองผ่านสถานีวิทยุออนไลน์บ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
	6. ด้านสื่อหออกระจายข่าว					
29	ท่านฟังข่าวการเลือกตั้งผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
30	ท่านฟังข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
31	ท่านฟังข่าวการแถลงนโยบายผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
32	ท่านฟังข่าวมติคณะรัฐมนตรีผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
33	ท่านฟังข่าวความขัดแย้งระหว่างพรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านผ่านหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
34	ท่านพึงข่าวปฏิกิริยาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1
35	ท่านพึงข่าวการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ของรัฐผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านบ่อยแค่ไหน	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการให้บริการของห้องเจาะเลือด โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	ด้านสื่อโทรทัศน์	1	1	1	3	1
2	ด้านสื่อหนังสือพิมพ์	1	1	1	3	1
3	ด้านสื่อนิตยสารรายสัปดาห์เกี่ยวกับการเมือง	1	1	1	3	1
4	ด้านสื่อวิทยุ	1	1	1	3	1
5	ด้านสื่ออินเทอร์เน็ต	1	1	1	3	1
6	ด้านสื่อหอกระจายข่าว	1	1	1	3	1

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศร 6012/164

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

6 กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านค้อ

ด้วย จ.ส.อ.สุทัศน์ ผลบุญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203051 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร โดยมี ผศ.พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และ ผศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก เป็นที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อยุติขาดให้นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 0-4324-1495

ภาคผนวก จ
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Mean	Std Dev	Cases
1. เพศ	1.5667	.5040	30.0
2. อายุ	3.2667	.9444	30.0
3. การศึกษา	4.3333	1.4700	30.0
4. สถานภาพ	1.9333	.5833	30.0
5. อาชีพ	2.8333	.7466	30.0
6. รายได้	3.5000	1.3326	30.0
7. VAR00007	3.8333	1.0199	30.0
8. VAR00008	3.5333	1.0743	30.0
9. VAR00009	3.4667	1.0743	30.0
10. VAR00010	3.0000	.9826	30.0
11. VAR00011	3.1000	.9229	30.0
12. VAR00012	3.5333	.9371	30.0
13. VAR00013	3.5000	.9738	30.0
14. VAR00014	3.0000	1.1447	30.0
15. VAR00015	2.9333	1.1121	30.0
16. VAR00016	3.2000	1.0306	30.0
17. VAR00017	3.2667	1.2299	30.0
18. VAR00018	3.2333	1.1043	30.0
19. VAR00019	3.2333	1.0063	30.0
20. VAR00020	3.1333	1.0080	30.0
21. VAR00021	2.7000	1.2077	30.0
22. VAR00022	2.6333	1.2172	30.0
23. VAR00023	2.5000	1.1371	30.0

	Mean	Std Dev	Cases
24. VAR00024	3.1667	1.0199	30.0
25. VAR00025	3.2333	1.0400	30.0
26. VAR00026	3.4000	.8944	30.0
27. VAR00027	3.3333	1.0283	30.0

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 27

Alpha = .9264